

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

K a m i l A Y D E M İ R

L A L E B A H Ç E S İ G İ B İ D İ R

L A L E B A H Ç E S İ G İ B İ D İ R

Kamil Aydemir



GEYLAN YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>



CEYLAN YAYINLARI

Lale Bahçesi Gibidir

Kamil Aydemir

Kamil Aydemir
Lale Bahçesi Gibidir

Çocuk dizisi: 14
© Ceylan Yayınları: 112
Birinci baskı: Kasım 2003
ISBN: 975-8426-88-5

Editör:
Mukaddes Erdoğan Çelik

Kapak düzeni:
Himmet Doğan

Teknik düzenleme:
Arif Tağaç

Baskı-Cilt: Can Matbaacılık • Telefon/Faks: (0212) 613 10 77

© Ceren Basım Yayın: HocaPaşa Mah. Kargılı Sk. No: 1
Celal Orman İş Merkezi Kat 2/24 Sirkeci-İstanbul
Telefon-faks: (0212) 519 70 93
e-mail: info@ceylan-yayinlari.com



CEYLAN YAYINLARI

Kamil Aydemir

1962 yılında Artvin'in Şavşat ilçesi Kocabey köyünde doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Artvin'de tamamlayan Aydemir, yükseköğrenimini yanda bırakarak yurtdışına gitti. 1984 yılından itibaren Hollanda'da yaşayan yazar aynı zamanda Hollanda PEN Kulüp üyesidir. Yayımlanmış 10 şiir kitabı bulunan Kamil Aydemir evli ve iki çocuk babası.

Potiy Park ve H.İ.T.B. 1 ödülleri bulunan yazarın şiirleri Türkiye'de çıkan çeşitli edebiyat ve kitap dergilerinde yayımlanmıştır.

Uluslararası düzeyde düzenlenen ve 2003 yılında 15 ayrı dilde 12 ayrı milletten 250 şairin katıldığı yarışmada Stich Ting Dünya'nın (Dünya Vakfı) 2002 şiir ödülünü aldı.

Kamil Aydemir şiirlerini Hollandacaya çevirerek yayımlattı.

Kızım Mektupla Bariştı

İletişim çağı bir güzeli daha yutuyor! Bu güzel ki asırlardır yaşamayı başarmış. Şimdilerde insanlar kendisini unutunca yalnızlıktan, kahırdan hastalanmış. Binlerce postacı işsiz kalmış. Anladınız galiba; mektuptan söz ediyorum.

Yıldızların güzelliğini görmek için geceyi yaşamak gerek, gurbetin acılığını bilmek için de ayrılığı.

Paralı askerliğimi yapmak için bir aylığına da olsa eşimden, kızımdan ayrı kalacaktım. Annemden, babamdan, kardeşlerimden ve dostlarımdan ayrı kalmayı yaşamıştım. Hayatımı paylaştığım karımdan, benden bir parça olan kızımdan ilk ayrılışımdı. Burdur'a varınca askerlik anısı olarak kart attım. Karta

adresimi de düştüm. Askerliğinin onuncu gününde mektubu gelen şanslı birkaç askerden birisiydim. Mektup her zaman değerlidir ama askerdekinin yeri başkaydı. Heyecanla zarfı açtım. Eşimin sıcak yüreğiyle karşılaştım. O an mutluluğa kanat vuran kuştum. Kızımdan bir satır bile bulamayınca başımın üstüne yere düştüm. Oysa kıızıma onca emeğim vardı. Onda bir satırlık değerimde mi yoktu? Mutluluğa uçarken kıızım kanatlarımı kırdı. Üzüldüm. Mektup yazmadığım yıllar geçti gözlerimin önünden. Benim de anneme, babama aynı haksızlığı yaptığımı gördüm. Hatamın büyüklüğünü düşündüm, kendime kızdım. Oturdum, anneme, babama, eşime ve kıızıma mektup yazdım. Kıızım ile eşimin mektuplarını ayrı zarflara ve kendi isimlerine gönderdim. Kıızımın hoşuna gider düşünceyle bu yolu denedim. Mektubumu da sitemle ördüm. Kızımdan gelen yanıt ilginçti: “Seni hafta sonu telefonla ararım. Mektupla barışık olmadığımı biliyorsun. Baba seni çok seviyorum.” Söylediğini yapıp telefon etmişti. Mektuptan önce telefonu geldi. Koskoca bir kağıda üç satır yazmıştı. Bu üç satırı da eşimin zorlamasıyla yazmıştı. Yıllar sonra hem de Türkiye’den mektubum, annemi ve babamı da şaşırtmıştı. “Mektup yazmam gerektiğini sana kim hatırlattı” diye soruyordu haklı olarak babam. Ben de kıızımdan dolayı yaşadığım şoku, ardın-

dan da kendi yanlışımı gördüğümü yazdım kendilerine. Çünkü hiçbir zaman yalanı, yalancılığı yaşamıma sokmadım.

Kızımın telefon konuşmasında da mektup yazmasını istedim. Kızım konuştuğumuz uçup gidecek. Mektubunu kaybetmediğim sürece yazdıkların kalacak. İhtiyaç duyduğum anda mektubu sakladığım yerden çıkarıp okuyacağım, o an bana arkadaş olacak. Gelecekte bugünüme de tanıklık yapacak, dedim.

- Belki haklısın baba ama ben mektup nasıl yazılır bilmiyorum, dedi.

- Mektup nasıl yazılır da ne demek. Erinmeyip biraz emek vermen gerek. Var mısın bu emeği vermeye?

- Tamam emek vereyim de nasıl vereyim.

- Eline kâğıt, kalem al içinden geleni yaz, dedim.

- Söz veremem, dedi.

- Babanın bu isteğini kırmaman gerek, yoksa üzülürüm, dedim. Bir iki kere yazmayı denemiş ama göndermemiş. Yazdıklarını çöpe atmış, annesi de bulup benim için saklamış. Askerden döndüğümde de bana verdi. Yazdıkları aslında hiç de fena olmamıştı. Zor beğenir kızım burda da yazdıklarını beğenmemişti. Oysa ben o beğenmediği mektuplarla da mutlu olabilirdim. Anneler, babalar çocuklarından yüreklerinden geleni ister, yoksa çok pahalı, elde edil-

mesi zör olan şeyleri değil.

Askerden döndüğümün ertesi günü;

- Kızım seninle mektup işini konuşalım, dedim.

- Olur babacağım. Bana bu konu için dargın olduğumu biliyorum ve çok da üzülüyorum, dedi.

- Yazdıklarını gönderseydin ne sen üzülürdün ne de beni üzerdin.

- Yazdıklarımı sen nerden gördün, dedi sözüme girerek. Şaşırdı.

- Annen çöpte bulmuş bana verdi. Hiç de fena mektuplar değildi. Şimdiki konuşmamız da bu değil. Ben askerdeyken annenden iki mektup aldım. Senden de toplam üç satır. Biliyor musun bu üç satır hep askerde beni nasıl üzdüğünü hatırlatır. Bu kadar mı hatırım vardı?

- Senin bendeki değerinin üç satırla ne ilgisi var baba? Yazmayı bilmiyorum dedim ya.

- Yazmayı bildiğini gördüm, bu konuda kendine güvenin olmadığını da. Ben senden yapamayacağın bir şeyi istemedim ki. Yüreğinden geleni yaz dedim.

- Sana iki kez telefon ettim. Sen de bize ettin. Seninle telefonla konuştuk ya.

- Telefonla konuştuğumuzu ispatlayabilir misin? Bundan on yıl sonra ne konuştuğumuzu hatırlayıp bir başkasına anlatabilir misin? Bense annenin iki kez mektup yazdığını senin de bana üç satırlık değer ver-

diğini ömrüm boyu kanıtlayabilirim. Yeter ki mektupları kaybetmeyeyim. Çünkü mektuplar sözler gibi zamana yenilmez. Sakladığın sürece mektuplar kalır. Mektupları sakladığın yerden çıkarıp her okuyuşunda da o anılar tazelenir. Annenle evlenmeden önceki arkadaşlık dönemimizde yazışıyorduk. İkimiz de o mektupları saklıyoruz.

- Öyle mi? Ne olur ben de okuyayım. Sevgiliyken birbirinize neler yazmışsınız göreyim.

- Biz yine sevgiliyiz kızım. Korumasını becerdikten sonra evliliklerde de sevgi tükenmez. Tam aksine çoğalabilir. Gelelim konumuza. Bak hemen sen de neler yazdığımızı, bundan on, onbeş yıl önce sevgimiz üstüne, geleceğe dönük neler düşündüğümüzü merak ettin. Merakında haksız sayılmazsın.

Mektup yazarına göre şekillenecektir. Her mektup sevindirecektir diye bir şart yoktur. Elbette ayrılık mektupları üzecektir. Bazıları da gecenin karanlığına doğan ay gibi umutlandıracaktır. Sevgi kokan, ayrılık taşıyan, umut aşıl原因, içereğı ne olursa olsun her mektup insanda ayrı renktir. Mektup insandaki düşünce kesitlerini geleceğe taşıyacak araçtır. Araştır da gör, sandıklarda özenle saklanmış nice ilginç mektuplarla karşılaşacaksın. Örneğin, “eski mektuplarınla avunuyoruz” diyor deden.

- Sen daha önce mektup yazıyor muydun baba?

- Tabii yazıyordum kızım. Hem de o mektuplar benim burdaki ilk yıllarımdan kesitler taşıır.

- Sonradan yazmayı niçin bıraktın? Ben senin mektup yazdığını görmedim. Yoksa benden gizli mi yazıyordun?

- Mektup yazmayı senden niçin gizleyecekmişim. Bırak mektubu insan yaptıklarını sevdiklerinden gizlemez. Gizlemek doğru bir yaklaşım değildir. İnsanlar birbirlerine açık olmalıdır. Telefon çıkınca tembelleştım. Ayda bir ya da birkaç kez telefon edince her şeyi çözdüm sandım. Bu yanlış uykumdan askerde senin bana yaptığınla uyandım. Teknik, insan yaşamında çok önemli ve iyi bir araçtır. Bu aracı yanlış kullanırsak bazen güzellikleri de soldurabiliriz. Beş dakikalık yere arabayla gidersek bedenimizin spor yapmasını önler, bedenimizdeki organlarımızı da tembelleştiririz. Sütten aynı gıdayı alıyoruz diye yoğurt, peynir yani süt mamulleri yemeyelim.

- Olur mu baba. Sütün yeri başka, peynirin, yoğurtun yeri başka.

- Haklısın kızım. Benim duymak istediğim de buydu işte. Demek ki yaşamımızda mektubun yeri başka telefonun yeri başka.

Annenle evlenmeden önceki yılları andıkça o yıllarda yazdığımız mektupları çıkarıp okuyoruz. Sanki o an o yılları yeniden yaşıyoruz. Telefon konuşma-

mız da oldu ama çoğu unutuldu.

- Ben de okuyabilir miyim o mektupları?

- Sen de yazacağına söz vermelisin onları okuyabilmen için.

- Ben kime yazacağım?

- Babaannene, dedene. Dayına, amcana, halana, teyzene de yazabilirsin.

- Sen yeter ki yazmak iste, yazacak insan bulursun.

- Nasıl yazacağımı bilemiyorum ki?

- İçinden geldiği gibi yazacaksın.

- Ama yazdıklarımı sen okumayacaksın.

- Söz kızım, ben okumayacağım.

- Bana sendeki mektupları da okutacaksın.

- Söz kızım okutacağım.

İkimiz de sözümüzde durduk. Dedesi Gamze'yi hemen yanıtladı. Dedesinden kendi adına gelen mektubun zarfını yanımızda açmayıp odasına gitti. Bir süre sonra odasından çıktı. Yanımıza gelip:

- Dedem ne güzel mektup yazarmış. Size de okuyayım mı, dedi.

Oku, dedi annesi. Başladı okumaya.

“Gözlerimi yola yatırmış avara avara bakıyordum. Birden gözüme postacı ilişti. Fatura zamanı değildi. Postacı bize niçin geliyor, dedim kendi kendime. Postacı elini kapının ziline götürmeden kapıyı açtım.

- Hayrola postacı oğlum, dedim.

- Size mektup getirdim beyamca, dedi.

Yine ne oldu da bizi hatırlayan birisi çıktı...

Tanımadık zarfla karşılaştık. Hanımla ben heyecanla zarfı açtık. Gamze'nin sıcak, içten gülüşleri evimize yayılınca ikimiz de şaştık. Postacı hep fatura taşıyacak değil ya. Bu kez ömrümüzün ikramiyesini getirdi. Üç gündür evimizde bunun sevinci yaşanıyor. Bu sevinci soldurmamak kızım Gamze sana kalıyor. Güzel torunum ben sana mektup yazarken babaannen de yanaklarındaki gözyaşlarını siliyor. Üç akşamdır senin mektubun bize ninni söylüyor. Baban, annen duymasın da senin mektupların onların mektuplarını dama attı.

Mektubundaki çoğu cümlelerinde yazma yeteneğin, başından sonuna kadar da yüreğin görülüyor. Postacının çantasında da olsa, ummadık anlarda ve sıkça gel; bizi sevindir, yüreğimizdeki özleminizi, özlemini dindir. Burdan ne yazayım. Bıraktığınız güzellikler güzelliğini koruyor. Babaannen bizden ve burdan ne istediğini soruyor. Bizim isteğimizi sorarsan, kağıtlara yüreğini koyup göndermen. Sen tatillerde gelip gidiyorsun, böylece de bizi hem sevindiriyor hem de üzüyorsun ama gönderdiğin mektupların bizde kalıyor. Yalnızlığımıza yenildiğimiz an mektuplar bize arkadaş oluyor.

Küsmesinler diye anneni, babanı da gözlerinden

öpüyoruz, ama en güzel öpücükleri güzel torunum senin yanaklarına konduruyoruz ve seni özlemle bağrımıza basıyoruz.”

Mektubu bitirdi, ama daha kızım mutluluktan uçuyordu. Kendince bir zoru daha başarmanın sarhoşluğunda gözleri ıslı ıslıldı. Bababın bu mektubu kızımı çok etkiledi. Haklı olarak azıcık da şııardı. Dedesinden gelen bu mektuptan sonra kızım mektupla barıştı.

Kızım da dedesine hemen cevap verdi. Diğer dedesine, anneannesine, halasına, amcasına ve teyzesine de yazdı. Kızımın mektubunu ilk cevaplayan babam ve halasının oğlu Candaş’dı. Diğerleri onları izledi. Mektuplaşmak sevdiği müziği dinlemek kadar zevkliydi artık kızım için.

- Baba ben daha çok insanlarla yazışmak istiyorum. Bir yolu yok mu, dedi.

- Sen yeter ki iste, çaresini buluruz, dedim.

“Yalnızlıktan hasta yatağına düşmüş mektuba derman olmak, yeni dostluklar kurmak için sesime ses vermenizi bekliyorum.”

Kızımla ortaklaşa bu ilanı hazırladık, altına da adresimi yazdık. Cumhuriyet, Milliyet, gazetelerine, Damar, Livene dergilerine kızımla hazırladığımız bu ilanı verdik. Aradan fazla zaman geçmeden posta kutumuz kızımın sesine ses verenlerle ısınma-

ya başladı. Milliyet gazetesi, dünyanın birçok yerine ulaştığı için gelen mektuplar yalnız Türkiye'den değil başka ülkelerden de vardı. Hatta Hollanda'dan gelen mektuplar bile oldu. Mektupla iletişim kızımın sözcük haznesini zenginleştirdi. Kızım yeni yeni arkadaşlar edindi. Bu arkadaşlıklardan da aile dostlukları edindik bizler. İlk biz davet ettik Melisa ve ailesini Fransa'dan. Sağ olsunlar bir hafta sonu geldiler. Dönerken onlar da bizi davet etti. Yıllardır Hollanda'da yaşıyoruz ama mektupla gelen arkadaşlıkla görebildik Paris'i. Şimdi ayrı bir heyecan sardı bizi. Bu yaz dinlencesinde Sırdaş davet etti bizi Bodrum'a.

Bu kadar mektuplaşmak isteyen var da neden postacılar işsiz aklım karıştı.

Benim çabamla, biraz da zorlamamla kızım mektupla barıştı. Mektupların sayesinde kızım ilginç yerlerle, zevkli zevksiz konularla, en önemlisi de güzel insanlarla tanıştı.

Yaz dinlencesine az kaldı. Hiç gitmediğimiz Bodrum'u, Sırdaş mektuplarında öyle güzel anlattı ki, evlerini elimizle koymuş gibi bulacağımıza inanıyoruz.

Söz Başak. Gelecek yılki dinlencede de senin için Diyarbakır'a geleceğiz. Ahmet Arif'in şiirinden tanıdığımız o meşhur Diyarbakır Kalesini de göreceğiz.

İzinden dönüşümüzde İngiltere'den gelecek olan

Mehtap ile ailesini ağırlayacağız. Onlar bu yaz izne gitmedi. Türkiye’de gördüğümüz güzellikleri, çirkinlikleri de onlara biz anlatacağız. Umarım onlara anlatılacak çirkinlikler görmeyiz.

Kızım gelecekte bile bugünden, dünden kesitleri sakladığı mektuplarında bulacak. Yer yer üzülecek, yer yer sevinecek. Zaman sesin hızıyla yarıştıkça biz insanlara çok şey düşecek...

Barış ailesi olarak soruyoruz; siz de randevuyu mektuplara verir misiniz? Sevgidir parolamız.

Yaşam sürprizlerle doludur. Belki sizinle de karşılaşırız.

İkiyüzlü Adam

Babam: “Oğlum kıkırdak dokuz boğumdur. Söyleyeceklerini her boğumda bir kez daha düşüneceksin ki sonra söylediklerinden pişman olmayasın” derdi. O gün daha iyi anladım ki babam çok haklıymış.

Mahallemizde bir Esat Amca var. Ne zaman Esat Amca söz konusu olsa herkes ona “ikiyüzlü adam” derdi. Bu üç sözcüğü duydukça da beni merak sarardı. Bu merak beynimde büyüdükçe büyüdü. Neredeyse beni boğacak hal aldı. Benim bildiğim Esat Amcanın bir yüzü vardı. Ama diğer yüzü neredeydi? Yoksa problem benim gözlerimde miydi? Bunca insan yanılıyor değildi ya! Bu insanların arasında bir de

babam olunca. Evet evet, hata gözlerimdeydi. Bir gün Esat Amca bana: “Yeğenim şu eşyayı taşımaya yardımcı olur musun?” dedi.

Severek kabul ettim. Çünkü biliyordum ki, eşyayı eve götürdüğümde kesinlikle bana bir şeyler verecekti. Bunu hep yapardı. Eli çok açık bir adamdı. İkimizde de eşya, yolda beraber yürüyorduk. Esat Amcaya diğer yüzünü sormanın tam zamanı diye düşündüm. “Esat Amca sana bir şey sorabilir miyim” dedim. “Sor yeğenim” dedi.

“Herkes sana ‘ikiyüzlü adam’ diyor. Ama sen hep aynı yüzünle geziyorsun. Diğer yüzün nerde? Bazen de diğer yüzünü niçin kullanmıyorsun?” deyince sıcak yüzü soğudu. Yumuşak ses tonu karakışta evlerin saçaklarına asılan buz gibi oldu. “Sana hiç terbiye vermediler mi” deyip beni yanından kovdu. Oysa Esat Amcayı ne zaman görsem dilinden sözcükler değil de sanki kaymak, bal akıyordu. Nerden bilecektim kaymak, bal gibi akan sözcükler insanların yüreğini yakıyordu. Bunu daha sonra anladım. Herkesin arkasından dediğini ben yüzüne söylemiştim. Esat Amca bana niçin kızılıyordu? Anladım ki babam haklı söylüyordu. İnsan konuşacaklarını iyi düşünmeliydi. Dil zaman zaman bir gül, zaman zaman da bir ok olabilirdi. Ben dilimi o gün ok gibi kullanmıştım. O günden sonra Esat Amcadan gözlerimi ayır-

madım. Adeta onu izleyen dedektif oldum. Çünkü onun ikinci yüzünü gerçekten merak ediyordum. Buldum da...

Esat Amca etkili bir işyerinin yetkili mevkiinde çalışıyordu. Onu dinlerseniz ve duyduklarınıza inanırsanız mahallenin, bu şehrin bütün işine koşuyordu. Hatta beğenmeyince ülkenin gidişine bile müdahale ediyordu. Gözlemleyerek gördüm ki, iyi insan olmak için; düst ve onurlu olmak, yalandan uzak durmak, hoşgörüyü ve sevgiyi her zaman ön planda tutmak, sözünün arkasında durmak şarttı. İnsanların kalbini kırmak, yalana sığınmak hiç de insanca davranış biçimi değildi. Hele ki yalan, insan ilişkilerinde, yani dostluklarda zehirdi. Esat Amca buna yaşayan örnekti. Bir insan bir şehrin bütün işlerini yapabiliyor, hatta ülkenin beğenmediği gidişini düzeltebiliyorsa, devlet o kadar düşüncesiz mi ki yüz binlerce insana boş yere para veriyordu? Devlet onları işlerinden çıkarsın, onların işini de Esat Amca yapsın. Onlara ödenen paraları da ülkemizin çıkarına kullansın. Gerçek hiç de Esat Amcanın dilinden bal gibi akan sözleri gibi değildi.

Kendi okulumuzda bile okul müdürü, müdür yardımcısı, matematik, edebiyat, tarih, spor, müzik gibi birçok dalda öğretmenlerimiz vardı ve hepsinin işleri ayrı ayrıydı. Bir şehirde bile valinin, belediye baş-

kanının, emniyet müdürünün, muhtarın işleri ayrı ayırdı. Elbette ki Esat Amca bu şehrin bütün işlerini birden yapamazdı. Söylediklerini kulağı duysa kendisi bile inanmazdı. Bu kadarına ben de inanmıyordum. Esat Amca bazı işleri yapıyor da yaptıklarını fazla abartıyor sanıyordum. Daha sonra böyle düşünmekle de yanlış olduğumu gördüm.

İki haftadır mahallemizdeki çöpler alınmıyordu. Hava da beyni bile zorlayacak kadar sıcak olunca pis kokudan mahallemize girilmiyordu. Yalnız pis koku olsa iyi, çöplerde de kurtlar türüyordu. İyi ki kuşlar var. Kuşlar kurtları yiyor da mahallemizi kurt basmıyordu. Güneşli bir günün sabahında Nur yenge yol kenarında duruyordu. Belli ki birini bekliyordu. Az sonra Esat Amca görüldü. Yolumuz Esat Amcanın da yoluydu. Esat Amca Nur yengenin yanına gelince: “Günaydın Esat Bey” dedi Nur yenge.

“Günaydın” dedi Esat Amca.

“Esat Bey çöpler dün de alınmadı. Pis kokudan vazgeçtik, mahallemizi kurtlar basacak” dedi Nur yenge.

“Yerden göğsü kadar haklısın hanımefendi. Eve dönerken çöplerin yine alınmadığını ben de gördüm. Akşam da sinirimden sabaha kadar uyuyamadım. Daireye girer girmez telefonu açıp fırçama basacağım” dedi.

“Hay senden Allah razı olsun” deyip Nur yenge de oradan ayrıldı. Çöpler alınmış gibi sevinerek içeri girdi. Koskoca adam gözlerinin içerisinde de yalan söyleyecek değildi ya. Aradan üç gün geçti çöpler yine alınmadı. Evlerde konuşmanın başına oturdu mahallemizin alınmayan çöpleri.

“Esat Bey üç gün önce telefon açıp fırçayı basacaktı, çöpler dördüncü gündede alınmadı” dedi annem. Önce alaycı bir şekilde gülümsedi babam.

“Sen Esat Beye inandın mı” dedi babam. Kararsız bir ses tonuyla;

“Bilmem” dedi annem.

“Hanım bunda bilmeyecek ne var. Adamın dünü bugüne ışık. O adam yalnız ikiyüzlü değil aynı zamanda iyi bir yalancı. Kendiniz gidip belediye başkanıyla, o olmadı başka bir yetkiliyle konuşmayı denesiniz ya” dedi babam.

Babamın bu önerisi annemin aklına yattı. Annem, Nur yengem ve Nebahat yengemle konuştuktan sonra, ertesi gün belediye başkanının yanına gitme kararı aldılar. Nebahat yengenin oğlu Zeki ve ben de onların peşine takıldık. Belediyeye vardık. Annem belediye başkanıyla görüşmek istediklerini müracaattaki yetkiliye söyledi. Müracaattaki kişi;

“Randevunuz var mı” dedi. Nur yengem;

“Randevumuz yok ama derdimiz önemli” dedi.

Müracaattaki kişi önce bizimle ilgilenmek istemedi. Bizimkiler belediye başkanıyla görüşmeye kararlı olunca ve müracaattaki o kişi de bunu anlayınca:

“Bekleyin biraz” deyip bir yerlere telefon etmeye başladı. Daha sonra müracaattakinden daha kibar davranan biri gelip annemleri belediye başkanının yanına götürdü. Biz de yanlarında gitmek isteyince o kişi aynı kibarlığıyla:

“Çocuklar siz burda bekleyin olmaz mı” dedi. Bekleriz abi, dedim.

Birilerini beklerken zaman nasıl da topal at gibi yavaş yavaş geçiyor. Nihayet annemler döndü. Annemler dönerken gözlerinde mutluluk, dillerinde kızgınlık vardı

“Bir de Allah senden razı olsun demiştim. Allah senin belanı versin, yüzsüz adam. Boyundan utanmadan yalan söylüyorsun” dedi Nur yengem. Yalanın boyla ne ilgisi vardı? Önce belediye başkanına kızdıklarını sanıyordum. Az sonra anladım ki kızgınlıkları Esat Amcayaydı. Belediye başkanına mahallemizin halini anlatmış ve yardımcı olmasını rica etmişler. Belediye başkanı annemlere, mahallemizin çöplerini alan çöp kamyonunun bozulduğunu ve bu karışıklık sonucu çöplerinin unutulduğunu, ama başka mahallenin arabasıyla çöpleri bugün aldıracağını belirtmiş ve:

“Sizlerden ve sizler aracılığıyla mahalle halkından özür diliyorum. Derdiniz olduğunda her zaman bana gelebilirsiniz. Halkımıza kapımız daima açıktır” demiş.

“Ama Esat Bey size kaç kere telefon etmiş” demiş Nur yenge de.

“Esat Bey de kim? Ben öyle birini tanımıyorum. Araya aracı sokmanıza gerek yok. Dertlerinizi bizzat kendiniz çözün” demiş belediye başkanı. Bizimkiler başkanın tutumuna sevinirken Esat Amcanın yalancılığına sinirlenmiş. Ben yine de acaba, diyordum içimden. Koskoca adam insanların gözlerinin içine bakarak yalanın bu kadar da büyüğünü söyleyecek değildi ya; hem de mahallelisine! Belki de belediye başkanı kendi hatasını örtmek için yalan söylemiştir, dedim kendi kendime. Esat Amca sokağından hiç geçmeyecek miydi? Nur yengeyle karşılaşınca yüzüne nasıl bakacak? Ancak insan yüz­süz olunca öyle de bakıyor ki!

Belediyeye gidişimizin üzerinden bir ay gibi bir zaman dilimi geçmişti. Nur yenge ile Esat Amca yine karşılaştı. Beni heyecan bastı. Gerçekten Nur yenge Esat Amcanın suratına tükürecek miydi? Belediye başkanının yanından çıktığında öyle demişti. Nur yenge Esat Amcanın yüzüne tükürmedi. Bu hareketi kendisine yakıştıramamıştı. Ama Esat Amca ona;

“Hanımefendi, fırçamı yiyince çöpleri nasıl da aldılar. Bu tür adamlar ancak fırçadan anlar. Bak şimdi hiç çöp bırakıyorlar mı” dedi. Nur yenge Esat Amcanın ağzına sözlerini tıkar gibi;

“Ama beş gün sonra aldılar” dedi.

“Haklısın fırçam az gelmiş olmalı ki beş gün gecikteler.”

“Esat Bey sana inanmaya devam etseydik daha çok beş günler beklerdik. Ve mahallemizi kurtlar baskardı. Belediyeye kendimiz gittik. Belediye başkanıyla yüz yüze görüştük. Yüzü hiç de sizinkine benzemiyordu. Sana inanmış, adam hakkında kötü şeyler düşünmüştük. Oysa o seni tanımadığını belirtti ve kendi işimizi kendimizin yapması gerektiğini öğretti” diyen Nur yenge Esat Amcaya arkasını döndü. Esat Amca utancından yerin dibine girmesi gerekirken gülüyordu.

Belediyeye gittiğimiz gün çöpler alındı. Demek ki belediye başkanı yalancı değildi. Böyle davranmak Esat Amcaya ne kazandırıyordu?

Yalancı ve ikiyüzlüyse neden zaman zaman saygı görüyordu? Ya da ortada bir yanlışlık mı vardı? Gerçi onu tanıyanlar ondan hep uzak duruyordu. “Babam kötü arkadaşın zararı bir gün sana da bulaşır” diyordu. Ortada bir yanlışlığın olmadığını, ona neden ikiyüzlü dendiğini Baran Amcalarda tam an-

ladım: Baran Amca babamın iş arkadaşı ve bizim de aile dostumuz. Baran Amcalar Esat Amcaların üç aylık komşusu. Esat Amcalar da onların zaman zaman istenmeyen misafirleri. Esat Amcanın babam hakkında, bizim hakkımızda düşündüklerini ve kendilerinin de Esat Amcayı istemediğini, Baran Amcanın kızı Dilan'dan öğrendim. İlk öğrendiğimde şaşkınlığımdan dilimi yutacaktım. Çünkü Esat Amcanın babamla bazı sohbetlerine rastlardım. Gerçi babam onu hiç sevmez ve onu görünce de yolunu değiştirir ama bazen de avlanırdı. Esat Amcaya yakalandın mı kaçamazsın sülük gibi yapışır. “Vay Muratçığım nasılsın? Seni kardeşim kadar sevdiğimi herhalde anlamışsındır”la başlayan konuşmaların tanığıyım. Babam da “Esat Bey bilmez miyim” diye yanıtlardı onu. Ve onun yanından ayrılmanın yollarını arardı. Babamın ses tonunda ona olan güvensizliği kendisini gösterirdi.

Nedense Esat Amca bunu görmek istemezdi. Bir keresinde Baran Amcayı babama kötülemeye kalkmıştı. Babam da;

“Size göre kötü olabilir. O benim candan arkadaşımıdır, diyerek konuşmayı kesip atmıştı. Babam özü gibi sözü olan biridir. Esat Amcanın, Baran Amcalar da babam için, bizler için söylediği yüzümüze söylediğinin tam zıttıydı. O hafta sonu oturmak için yine

Baran Amcalara gitmeye oybirliğiyle karar verdik. Baran Amcalara gittiğimizde istenmeyen misafirleri Esat Amcalar da ordaydı. Esat Amca bizi görünce suçüstü yakalanmış suçlu gibi ayağa fırladı.

“Vay vay gözlerime inanamıyorum. Gelen kardeşim Murat’mış. Benim akıllı yeğenim de yanlarındaymış” dedi. O anda herkesin gözü onun üzerine çakılıydı. Alışılmış hoş geldinlerden sonra herkes bir yerlere oturunca, bizden önce o evde bulunanların şaşkın bakışları altında Esat Amca bizleri, Baran Amcaları nasıl sevdiğini anlatmaya başladı. Dilan dayanamadı;

“Neden yalan söylüyorsun amca? Az önce Murat amcamlar için hiç de böyle konuşmuyordun” dedi. Bu kez şaşırın Esat Amca olmalı ki:

“Ben mi” diye kekeledi. Dilan’ın annesi;

“Kızım sen sus” dedi. Ama Dilan annesini de dinlemedi.

“Siz tabii” dedi. Esat Amcanın yaşıtımız sayılacak oğlu babasının bu tutumundan olmalı ki ağladı. Esat Amcanın oğlunun gözyaşları sanki kendi yanaklarına değil de benim yanaklarıma düştü ve yüreğimi dağıladı. Bu tür insanlar zararın büyüğünü kendi çevresine, sevmesini biliyorsa en sevdiklerine veriyordu.

O günden sonra da oğlu bizlerin bulunduğu yerlerden hep kaçtı.

Baran Amca kızı Dilan'a kızdı. Asıl kızgınlığı Dilan'ı da yalancı çıkartmak isteyen Esat Amcayaydı.

“Esat Bey biz Murat'ları yıllardır tanırız. Nasıl insanlar olduklarını da iyi biliriz. Sizin düşüncelerinizle de düşüncelerimizi şekillendirecek değiliz. Ama siz de söylediklerinizin arkasında durunuz. Ya da arkasında duramayacağınız sözleri söylememek için susmasını biliniz” dedi Baran Amca.

“Baran biz Esat Beyin insanın yüzüne farklı, arkasından farklı düşündüğünü iyi biliyoruz. Onun için de onun söylediklerini ciddiye de almıyoruz.

Baran, bize müsaade edin de biz gidelim, başka zaman geliriz” dedi babam. Baran Amca da, eşi de gitmeyelim diye adeta yalvardılar.

Az sonra Esat Amcanın eşi:

“Biz sizden önce geldik. Zaten kalkacaktık” dedi. Ona kimse bir şey demedi. Onlar kalktı.

“Bu adamın sizde olduğunu bilsem inan bu gece size gelmezdim. Onu yolda görünce yolumu bile değiştiriyorum. Kendi ayaklarımla gelip eline düşer miydim” dedi babam.

“Geldiğinize çok iyi ettiniz sanki adamın işi şunu bunu çekiştirmek. O konuşuyor, biz dinliyorduk. Açıkçası çok sıkılıyorduk. Gecemizin tatsız rengiydi. Buraya taşınalı üç ay oldu, ilk gelişlerine karşılık gidişimizin dışında biz onlara hiç gitmedik. Çünkü bi-

ze göre olmadıklarını anladık. Ama istenmediklerini herhalde anlatamдық. Bize geldiklerinde de gelmeyin diyemedik. Sayenizde bizde ondan kurtulduk” dedi Baran Amca. “Hiç heveslenme Baran. O benim tanıdığım Esat ise yine gelir” dedi babam.

“Bu adama değil de eşine, çocuklarına acıyorum” dedi annem. Annem haklıydı. Ben de acıdım onların haline. İşte o akşam tanık oldum Esat Amcanın ikinci yüzüne.

Hayır hayır, ben asla böyle bir kötülüğü yapmam sevdiğlerime.

Lale Bahçesi Gibidir Dünya

“Gezip görmek, okuyup araştırarak öğrenmek kadar önemlidir” der babam.

Babam bulduğu her kitabı, dergiyi ve gazeteyi okur okumasına ama ince eleyip sık dokur... İnsan her şeyi teyp ya da bilgisayar gibi beynine kaydetmemeli. Tam tersine onu yorumlamalı ki beyin işlevini yapsın ve beyniniz insan beyni olsun. Yaşamda gördüklerine eleştiriyle yaklaşırsan güzeli, doğruları bulursun. Yaşama böyle yaklaşan babam benim gelişmem için bütün özverisini gösterdi. Tatillerde yeni olaylar, konular öğreneyim diye gezmelere götürdü.

Yine bir hafta sonu yapacaklarımızı cuma gününden muştuladı.

- Silacan bu hafta sonu lale bahçesine gezmeye gitmemize ne dersin, dedi babam.

- Ne diyeceğim , sevinirim babacığım, dedim.

Lale bahçesinin güzelliğini çok duydum. Doğrusu merak da ediyordum. Babam bu merakımı sezinlemiş miydi ne? Gerçi babam arkadaşlarımla babaları gibi boş zamanlarını kahvehane köşelerinde tüketmezdi. Kendisi kadar annemi ve beni de düşünür; acıları, sevinçlerini bizimle bölüşürdü. Onun kendisi için ayırdığı yalnızca okuma ve yazma saatleriydi. Bu saatlerden sonra da bizlere öğrendiklerini aktarmak düşüyordu. Babam önbilgi olsun diye o akşam Hollanda'daki lalelerin tarihçesini kısaca bana anlattı. "Laleler de bizim gibi Türkiye'den Hollanda'ya geldi" dedi. Osmanlılardaki lale devrinden söz etti. Güzelim memleketimden Hollanda'ya gelen lalelere Hollandalılar nasıl da bakmışlar!.. Şimdi Hollanda'nın her yanı lale dolu. Bu laleleri Hollandalılar başka ülkelere satarak ekonomilerine katkı sağlıyor. Ya memleketimiz?

- Ben memleketimizde lale bahçeleri görmedim ki babacığım, deyince babam önce yüreğinin derinliklerinden kopup gelen bir aah çekti.

- Biz elimizdeki güzelliklerin değerini bilen bir toplum olamadık henüz, dedi. Sanki bunun suçlusu kendisiymiş gibi de başını önüne eğdi.

Babamın bu davranışı yüreğimi deldi. Utanarak eğilmek çok zormuş meğer... Babamı iyi anlıyordum. O çevresindeki hatta dünyadaki gelişen olaylardan kendisini insan olarak sorumlu görürdü. Babama göre insanlar bananeci olmasa dünya acılarından, utançlarından kurtulurdu.

Cumartesiden pazar gününe gerekli yiyecek ve içecekleri hazırladık. Bunu da kolektif bir şekilde yaptık. Annemin yemeklerine, hele de hamur işlerine babam da, ben de bayılırdık. Anneler çok güzel yemek yapar nedense, ama benim babam da güzel yemek yapar ve zaman zaman annemle birlikte girer mutfağa. Ben de derslerimi yapmışsam mutfağa girerek yapabileceğim bir şeyin olup olmadığını sorarım anneme. Annem de yapabileceklerim varsa söyler, yoksa “Teşekkür ederim kızım. Bugün senin yapabileceğin iş yok” der. O cumartesi de yine öyle ortaklaşa hazırladık pazar günü için gerekli yiyeceklerimizi.

Pazar sabahı ne gerekse arabamızın arka bagajına yükleyip yola koyulduk. Yol boyu yel değirmenlerini, Hollanda’nın siyah beyaz ineklerini, koyunları, domuzları ve yeşilin tonlarını arabamızdan gözlemledik. Yolda bizim gibi gezmeye gidenlerle karşılaştık. İki saate yakın bir sürede lale bahçesine ulaştık.

O ne güzellikti!.. Düşümdeki lale bahçesinden büyüleyici burası. Rengarenk lale denizi demek daha doğru olurdu bu bahçe için. Bu lale denizini görmeye gelen bizim gibi binlerce insan. Bazısının elinde resim makinesi, bazısının kamerası. Bu güzelliklerden bir kesit dondurmaya çalışıyorlar. Yaşıtlarım o laleden o laleye koşuyor. Laleler renk renk. Beyazı sarısı, alı moru, alacası. Renkler yalnız bunlar değil daha nicesi. Benim gibi diğer çocuklar da laleleri koklamaya eğiliyor ama, hiçbiri laleleri gövdelerinden koparmıyor. Annemle babam el ele, mutlu. Ben de bazen onların arasında, bazen önlerinde, bazen de arkasında. Gözlerim lalelerin üstünde.

“Çiçeklerin her çeşidi de çocuklar gibi naziktir. Onun içindir ki çiçeklere özenerek dokunacaksınız. Koklarken bile onların incinmemesine özen göstereceksiniz” diyen babam lale bahçesindeki lalelere beni sevdiği gibi yanaştı. Sanki onlarla konuştu.

Bir ara babamı lalelerden kıskandığımı fark ettim. Kısa sürede bu anlamsız kıskançlığımı üzerimden attım. Babamın beni çok sevdiğini biliyordum. O çiçekleri de seviyordu. Babamın kalbi bütün sevgileri içerisinde toplayacak kadar büyüktü. Babamın;

“Bana da zaten böyle ince ruhlu, hoşgörülü eş yakışır” diyerek tanımladığı annemin gözleri ise lalelere ses katarak mutluluk türküsü söylüyordu. İnsan

lale bahçesindekileri seyretmeye doyamıyordu.

Lale bahçesi, çevresi öylesine temizdi ki sanki aylarca bu bahçeye uğrayan olmamış. İnsanlar içtikleri içeceklerin, yedikleri yiyeceklerin kalanlarını özenle çöp kutularına taşıyor, yere düşürdükleri bir kağıt parçasının rüzgarla uçuşuna aldırmayıp koşarak onu yakalıyor ve çöp kutularına atıyordu. Sanki bu bahçe ziyarete gelenlerin eviydi. Temizliği için öyle dikatli davranıyorlardı ki. Yetkililer de ziyarete gelenler için gerekli bütün yerleri hazırlamış. Bu bahçeye gelenlerden bile ülke ekonomisine musluk yapmışlar. Hollanda dışından bahçeyi görmek için gelenleri bile gözlemledim.

Bahçedeki yetkiliye sorduğumda o da babam gibi lalelerin Türkiye’den getirildiğini söyledi. Babam; “Kızmak kolay yoldur” deyip karşı çıksa da o an memleketimizdeki yetkililere kızıyorum; lalelere sahip çıkmadıkları için. Yoksa bu yol gerçekten kolay da ondan mı böyle davranıyorum? Böyle olsa bile bu güzellikleri koruyamayanlara kızmak geliyor içimden. Yalnızca kızmak!..

- Babacığım, Nikolas Sendikılas da Türkiye’de yaşamış değil mi? dedim.

- Evet yavrum. Sendikılas da ülkemizde yaşamış ve ülkemizde ölmüş, dedi babam.

- Öyle ise Hollandalılar, Almanlar çocuklarına ni-

çin Nikolas Sendikılas Türkiye’den değil de İspanya’dan gelecek diyor.

- Kızım güzelliklere sahip çıkmak kadar aslını inkâr etmemek de önemlidir. Bizim büyüklerimiz güzelliklere sahip çıkamamıştır. Avrupalılar çocuklarına Noel Baba’nın İspanya’dan geleceğini söyleyip çocuklarını kandırarak Sendikılas’ın aslını gizlemişlerdir. Aslında bizim büyüklerimiz kadar onlar da suç işlemişlerdir. Bizim Noel Baba dediğimiz Hollandalıların, Almanların da Sendikılas dediği kişi Türkiye’de yaşamış ve Türkiye’de ölmüştür. Türkiye yerine İspanya demeleri Avrupalıların ayıbıdır. Sendikılas’ın yanındaki “zwarte pit” dedikleri siyaha boyalı insanlar da yine Avrupalıların buluşudur. Böyle davranmaları da düşündürücüdür!.. Zaten ölümler çıkıp gelmez. Böylesi düşünceler tarih önünde yenilmiştir. Her ne için olursa olsun çocukları kandırmak yanlıştır.

Bahçe öylesine güzel, öylesine büyük ki ayaklarım bedenimi taşıyamaz oldu. Ama gözlerim, gönlüm bu güzelliği içmeye doyamadı. Bir şeyler yemek, susuzluğumuzu gidermek için gezimize ara verip bir ağacın kanatlarının altına girerek oturuyoruz. Bir gün önceden hazırladığımız yiyecekleri yiyip, içeceklerimizi içiyoruz. Oturduğumuz yerden bile gelip geçenleri izliyoruz. Ayıp olmaması için de bizi

saran şaşkınlığımızı gizliyoruz.

Bazı turistler ellerindeki defterlere lalelerin kün-yelerini yazıyordu. Meraklandığı ya da takıldığı yer-lerde görevlilere sorular yöneltiyor, görevliler de on-ları aydınlatıyordu. Bu turistler benim çok ilgimi çekti. Bu insanlar gezip, gördükleri yerleri gerçekten inceleyerek öğreniyor, böylece bilgi dağarcıklarına yenilerini katıyordu. Kalemle de öğrendiklerini ka-ğıtlara işleyerek unutmayı önlüyorlardı. Biz de yanı-mıza fotoğraf makinesini almıştık. Bu tür gezilerden dondurduğumuz güzel kesitleri gezi albümümüzde toplamak için her gezi öncesi fotoğraf makinemizi yanımıza almayı unutmuyorduk.

- Lale bahçesini nasıl buldun kızım, dedi babam.
- Çok beğendim, harika babacığım harika, dedim.
- Ne iyi edip de bizi buraya getirdin Murat. Üstü-müzden stres attık, dedi annem.

- En çok hangi laleleri sevdin kızım?
- Beyaz mı desem? Yok yok kırmızı. Olmadı al. Mor da var. Ya şu siyaha çalanlar. Sarılar, alacalar. Renk seçiminde karar veremedim.

Çünkü bu bahçeyi tek renk düşündüğümde bu gü-zelliğin tadını bulamadım.

- Her rengiyle bir bütün olarak güzel bu bahçe ba-bacığım.

- İşte dünya da bu lale bahçesi gibidir kızım. Siz

çocuklar da rengarenk lalelersiniz. Hangi renk doğarsa doğsun her çocuk insandır. İnsanların renkleri dünyamıza çirkinlik değil güzellik verir. Bir insanın iyi ya da kötü olması rengine bağlı değildir. Her ırktan, dilden, dinden toplumlarda iyi ya da kötü insan vardır. Ailesi, çevresi ve aldığı eğitimi bir çocuğun iyi ya da kötü insan olmasını belirleyen en önemli nedenlerdir. Güvercinleri düşün yavrum: Beyazı, siyahı, kül rengi, altın sarısı ve üç dört rengi bir arada taşıyanları vardır. Bazılarının yetenekleri de ayrıdır. Ama hepsi de güvercindir ve barışı sembolize eder. Yani birçok canlı tek renk değildir. Üstelik renkler de güzelliştir. Önemli olan karakter ve kişiliktir...

Babamın anlattıkları ve bu bahçeyi dünyaya benzetmesiyle usumda bir ışık yandı. Bir lale bahçesini, bahçedeki laleleri, bir de dünyayı, dünyadaki insanları düşündüm. Nasıl ki bu bahçeye güzelliğini rengarenk laleler veriyor, öyle de dünyaya güzelliğini ayrı renklerdeki biz insanlar veriyorduk. Bir okul bahçesini düşündüm tek renk. Çirkin geldi tek renk lale bahçesi gibi. Babam çok haklıydı. O zaten her şeyden bir ders çıkarırdı.

İlk kez esmer tenli olmaktan gurur duydum. Arkadaşlarımdan çoğunun sarı olmasını da kıskanmadım. Onların rengine de saygı duydum. Afrikalı arkadaşlarımdan simsiyah olmasına da sevindim. Yaşamda

gerçek bir öğretmen olan babamla övündüm. Bu gerçeği görmemde katkısı olan babamın yanaklarına içimden kopan sevgimle, sevincimle kocaman öpücükler kondurdum. Annemi küstürmemek için onun gül yanaklarına da...

Arkadaşlarıma anlatacaklarımla yüklü bir pazar akşamı daha erkenden yatağıma koştum.

Hasret'in Muhabbetkuşları

Hasret çevresindeki her varlığa sevgiyle yaklaşırdı. Ona göre sevginin alt edemeyeceği hiçbir şey yoktu. Sevgi insanlığın değerini kavrayamadığı en güzel duygular yumağıydı!..

Evlerindeki Benekli'yle yıkılmaz dostluğunu sevgiyle kurmamış mıydı? Benekli kedilerinin ismiydi. Benekli'nin yumuşacık tüylerinde hakim olan renk tonu beyazdı. Beyazın üzerine sonradan yapıştırılmış gibi duran siyah benekleri vardı. İşte bundan dolayı kedilerinin ismi benekliydi. Benekli sokak kedilerine benzemezdi. Yavruluktan evlerine aldıklarından terbiyeli yetiştirilmişti. Hasret sokaktaki kedilerinde sahibi olsa; onların da kısa sürede uslu, temiz hay-

vanlar olacağına yürekten inanıyordu. Kendisinin bütün sokak kedilerini sahiplenecek olanağı yoktu. Bundan dolayı da yüreği birazcık buruktu.

Benekli Hasret'in okul dönüşlerini kapının yanında dört gözle bekler, Hasret kapıdan içeri girince kucağına sevinçle atlardı. Benekli ile Hasret arasındaki dostluk çoğu zaman iki insan arasında görülmezdi. Benekli'nin arası ev halkıyla da çok iyiydi, ama en çok ilgiyi Hasret'ten gördüğünden o da Hasret'e bir başka bağlıydı. Hasret'in annesi ya da babası Hasret'in de yardımıyla haftada bir kedi yıkıyorlardı. Senelik aşısını da ihmal etmiyorlardı. Onun tuvaleti de içerisinde kum olan balkondaki genişçe tasta. Kedi bile kakasını yaptıktan sonra pisliğini kumlarla örtüyordu. Yemeğini yere dökmek için özenle yiyordu. Çünkü böyle yetiştirilmişti. Hayvanlar da insanları dinlerdi. Önemli olan onlara anlatmasını bilmektir.

Hasret'in başka bir aşkı daha vardı. Rüyalarına girecek kadar kuşları severdi. İki sokak arkadaki komşularının birbirinden sevimli muhabbetkuşları vardı. Gizem'in babası muhabbetkuşları barınsın diye bahçelerinde oda büyüklüğünde kafes yapmıştı. Öylesine çok muhabbetkuşları vardı ki Gizemlerin, Hasan Amca her baharın muhabbetkuşlarının yavrularını satın ev ekonomisine katkı sağlardı. Muhabbetkuşları-

nın sarısı, beyazı, grisi ve birkaç rengi bir arada toplananları da vardı. Hem de bu karma renklileri sade renklilerinden çoktu. Hasret zaman buldukça Gizemlere gidip Hasan Amcanın da iznini alarak muhabbetkuşlarını seyre daldardı. Kuşları seyrederken onların dünyasına girer, çevrede olup bitenden haberi olmazdı!.. Bazen Gizem'in annesi onlara bir şeyler ikram ederse de Hasret kuşları seyretmeyi yeğleyip oturma odasının masasına gelenleri yemek için içeri girmezdi. Düşünür, düşünür o kadar güzel renkleri bir arada taşıyanlardan hangilerini seçip alacağını bulamazdı. Çünkü düşünde babası iki tane muhabbetkuşu almasına izin verirdi. Ama Hasret o ikisinin hangileri olacağına karar veremezdi. Sarı, kahverengi ve yeşil rengi bir arada tutanı mı? Mavi, siyah ve beyaz olanı mı? Yoksa beyazın üzerine benek benek düşümüş sarı, mavi ve siyah olanı mı? Sular içerisinde kalana dek terler yine de bu ikisini bulamazdı. Hasan Amca: "Hadi Hasret eve gitme zamanı geldi. Annenler merak eder" diyene kadar düş dünyasında yaşardı. Aslında Hasret de gittiği yerden evine zamanında dönmeyi prensip edinmişti. Bu prensibini Gizemlere gittiğinde istemeyerek de olsa ara sıra bozardı. Böyle davrandığı anlarda da anne babasının merak ettiğini düşünür yaptığına üzülürdü. Bir de anne ve babası Hasret'in aşkını anlayıp mu-

habbetkuşu almadıkları için kızlarının nasıl üzüldüğünü anlasalardı... Nerde!

Hasret ne zaman muhabbetkuşu alalım dese; cümlesini tamamlamadan babası ya da annesi:

- Benekli alacağın kuşları yer. Hayvanlara günah değil mi, derdi.

- Benekli onları niçin yesin? Aç değil ki kedi kuşları yesin. Aç olan hayvanlar mecbur kalıyor diğerlerini yemeye. Benekli ile kuşlar dost olacak babacığım, anneciğim, diyorsa da onlara dinletemiyordu.

- Seninkisi hayal. Kediyle kuş bir arada yaşamaz. Kedi onları bir solukta yutar. Sen de çok üzülürsün, diyorlardı.

- Benekli onları yemez. Ben buna inanıyorum.

- Sen nerden biliyorsun kızım? Benekli kuşları niçin yemesin?

- Benekli de kuşları sevecek de ondan.

- Seveceğini nerden biliyorsun? Benekli'nin de bir kedi olduğunu unutuyorsun.

- Benekli bizim kedimiz değil de sokak kedisi olsa böyle uslu ve temiz olmazdı değil mi?

- Bu doğru, ama uslanması başka, kuşları yemesi başka.

- Bizim kedi fareleri de yemiyor. Onlarla oynamak isteyince fareler de korkup kaçıyor. Çünkü ben fareleri yememesini anlattım Benekli'ye. Babası ve

annesiyile arasında böylesikonuşmalar sıkça olsa da ikisi de kedinin kuşları yiyeceğine inandıkları ve kendi düşüncelerinin doğru olduğunu sandıkları için Hasret'in bu isteğini yerine getirmiyorlardı. Bu gerçeği Gizem'in babası da bilmekteydi. Hasret'in muhabbetkuşlarına olan sevgisini bilen Gizem'in babası Hasret'e yaşgünü hediyesi olarak kafesin içerisinde iki muhabbetkuşu yavrusu getirince Hasret sevinçten yerinde duramaz ve koskocaman evlerine sığamaz oldu. Hasret geçen yılki yaşgününde Veli dayısının getirdiği kitaplara bir de bu kuşlara çok sevindi ama annemle babam bu kuşları kabul etmezse ne yaparım diye de korku büyütüyordu usunun bir köşesinde. Hasret'in bu korkusunu gözlerinden okuyan Hasan Amcası:

- Sen tasalanma Hasret. Annen ile baban beni kırmayıp yaşgünü hediyen olan muhabbetkuşlarını almana izin verecektir. Değil mi Şafak bey, dedi.

- Madem siz zahmet edip getirmişsiniz; bize de sizi ve kızımızı kırmamak düşer. İnşallah kedimiz onları yemez.

- Yemez, yemez Şafak bey.

Hasret'i sarmacıklar gibi saran korku yerini sevgiye bıraktı. Babasının yanaklarından öptü. Sonra da annesini, Hasan Amcasını, Gizem'in annesi Aynur teyzesini ve Gizem'i öptü. İlk önce mavi, siyah ve

beyaz olanını, sonra da beyazın üzerine pul pul sarı-
ları düşmüş olanını sıcacık avucuna alıp koynuna
bastı. Benekli Hasret'in bu coşkusunu oturduğu
yerden dikatlice izliyordu. Hasret Benekli'yi de ku-
cağına çağırıp muhabbetkuşlarını da çok sevdiğini
söyledi.. Sen de beni seviyorsan bu kuşları da sev-
melisin gibi bir şeyler anlatmaya başladı. Kediyle
konuşurken:

- Bunlar niçin iki tane Hasan Amcacığım, dedi.
- Onların mavilisi dişi, diğeri erkek. Onlar çift ya-
şamayı sever. Onun için iki tane getirdim, dedi Ha-
san Amcası da.

- Hasan amaca bu kuşlar niçin bağırlıyor?
- Annelerinden ayırdığım için.

Hasret üzüldü.

- Niçin annelerinden ayırdın bu yavrucukları, gü-
nah değil mi bunlara?
- Bir süre sonra alışır, dedi Hasan Amcası.

Hasret'in bu yaşgünü diğerlerinden çok anlamlı
ve güzel geçti. Hasret sevincinden uyuyamıyordu.
Binbir çeşit düşünle sabahı getirdi. O akşam kuşları
kendi odasının bir köşesinde yatırdı. Evin camına ışık
dayanınca kuşlar cik ciklamaya başladı. Muhabbet-
kuşlarının her cik ciki Hasret'in yüreğinden bir şey-
ler koparır oldu. Hasret yavrucukların ağlamasına an-
cak iki üç saat dayanabildi. Bu ara kendisini ana ve

babasından koparılmış olarak düşündü. Kafesi eline alıp, Gizemlere gitmek için yola koyuldu.

Hasret'in annesi ve babası bu duruma çok şarırđı. Aylarca istediği kuşları şimdi kendi eliyle geri götürüyordu Hasret. Annesinin gözleri nemlendi. Babası gözlerini camdan mavi gökyüzüne kaydırdı.

Hasret'i elindeki kafesle gören Gizem, Gizem'in annesi ve babası da çok şaşırdı. Gizem'in babası:

- Ne o Hasret, baban kuşları geri mi gönderdi, dedi.
- Babam göndermedi Hasan Amca; kendim getirdim, dedi Hasret.

Gizem ve ailesi iyice şaşırdı.

- Hani sen kuşları çok seviyordun, bir gecede mi bezdin yavrucaklardan, dedi Gizem.

- Yo ben bunları yine çok seviyorum ama annesinden, babasından ayrı kalınca ağlayıp durdular. Yavrucakların ağlamasına dayanamadım. Ben de annemden, babamdan ayrılmak istemem. Size çok teşekkür ederim Hasan Amca. Ancak bunlar annesiyle, babasıyla kalsın istiyorum, dedi Hasret.

Hasret'in bu konuşmasından çok etkilenen Gizem'in annesi Hasret'i kollarıyla sardı. Hasan Amca Hasret'in elinden kafesi aldı ve evden çıktı. Hasret ilk kez bahçedeki muhabbetkuşlarının yanına uğramadan geri dönüyordu ki:

- Hasret kafesi unuttun, dedi Gizem'in babası.

Hasrèt arkasına bakmadan:

- Kafes zaten sizindi, dedi.

- Bu kez sana bu yavruları ana ve babasından ayırmadan veriyorum. Bu kuşların senin o altın kalbinle mutlu olacaklarına inanıyorum.

Hasret koşarak Hasan Amcasının boynuna atladı.

Hüzünlü çıktığı kapıdan neşeli girdi evine.

- Kızım sen onları bırakmaya gitmemiş miydin?

Şimdi dört tane yapmışsın, dedi annesi.

- Hasan Amca yavruların anne ve babasını da verdi. İnanın ben istemedim.

- Sana inanıyoruz kızım, dedi babası.

Hasret Benekli'yi de ihmal etmedi. Sevgisini eşit bir şekilde kuşlara ve kedisine bölüştürdü. Hasan Amcasının kuşları vermesinin üzerinden henüz birkaç gün geçmişti ki kedisini kuşlara alıştırdı. Benekli gidip kuşların kafesinin yanında yatıyordu. Kuşlarda Benekli'den korkmuyordu. Eve gelenlere yavru muhabbetkuşları merhaba diyordu. Merhabanın arkasından da bir şeyler söylemeye çalışıyorlardı ama ne söyledikleri pek anlaşılmıyordu. Yavru kuşların konuşmalarına misafirler oldukça şaşıırıyordu.

Kuşlar evin en sevimli yaramazları oldu. İnsanların ilgisini çekebilmek için; kafesteyseler türlü türlü cik ciklemeler, dışardaysalar gelip dudağa öpücük kondurmaktan, kulakları gıdıklamaktan geri kalmı-

yorlardı. Muahabbetkuşlarıyla en çok oynayan, alınmalarına şiddetle karşı çıkan Hasret'in babasıydı. Zaman denen öğretmen onlara öğretti ki; doğruyu her zaman büyükler bilmezmiş.

Kuşlar kafesten dışarı salındığında gelip Benekli'nin yumuşak tüylerine konup birlikte uyuyorlardı. Bu tablo görülmeye değer güzellikteydi! Hasret kuşlarını öyle güzel eğitti ki; yüze yakın muhabbetkuşu olan Hasan Amca bile Hasret'in kuşlarına imreniyordu. Bazen de:

- Sen kuşlarımın yetiştiricisi olur musun, diyerek Hasret'e takılıyordu.

- Severecek yaparım Hasan Amca, diyordu Hasret.

Hasret kuşlarına isim de koydu. Mavi yavruya Gökyüzü, sarı pulluya Güneş, anneleri bembeyaz olduğundan Pamuk ve babaları da gri ağırlıklı olduğundan ona da Bulut dedi. Ana, baba kuşlar da kısa sürede yabancılıklarından sıyrılıp evin havasına uyum sağladı. Hasret hasta olduğunda Benekli, Gökyüzü, Güneş, Pamuk ve Bulut ağladılar. Benekli'ye alıştırana kadar kendi odasında sakladığı kuşları oturma odasına aldılar. Hasret ders çalışırken kuşların kafesinin kapısı açıksa kuşlar Hasret'i ziyarete giderdi.

Muhabbetkuşları Hasretlerin eve bahar getirdi. Kuşların kafesine haftada en az bir kere olmak üzere banyo yapmaları için özel olarak bu işe yapılmış

kutuyu suyla doldurarak kafese asıyorlardı. Kuşlar da girip girip yıkanıyordu. Hayvan deyip geçmemek gerek! Kuşlar da temizliklerine özen gösteriyordu. Hasret hangi kuşa sesleniyorsa o gelip Hasret'in hazırlanmış parmağına; parmağını hazırlamamışsa omzuna konuyordu.

Hasret'in babası kediyle kuşların kardeşliği karşısında önyargılı davranarak söylediklerinden utanıyordu. Gerçekten de hayvanlar ancak açlıkları için ya da canları yanacak davranış karşısında saldırgan oluyordu. Açlık korkusu olmayan Benekli kuşların suyuna, yiyeceklerine ortak olmalarına hiçbir şey demiyordu. Zaman zaman su kabının bir başında kedi yanıbaşında da kuşlardan biri su içiyordu.

Ya biz insanlar!.. Bazı insanlar her şeyin en iyisini yerken yine de karşısındakinin bir avuç yiyeceğine göz dikebiliyordu. Hasret bu acı gerçekleri düşünmek istemiyordu. Bir avuç yiyeceğine göz dikenlere bile sevgi besliyordu. Hasret yarınlarda kazananın sevgi olacağına inanıyordu. Sevgi dolu bir dünya... Böylesi bir dünyanın rüyalarını da görmüyor değildi!

Hasret'in başka endişesi de vardı: Muhabbetkuşları acaba bu kafeslerinden memnun ve özgür müydüler? Kuşları kafeste sakladıkları için ya üzülüyorlarsa! Gerçi neşelendikleri; ötüşüp birbirleriyle oy-

naşıtlıkları oluyordu. Hasret Hasan Amcasıyla, babasıyla ve annesiyle bu konuyu konuştuğunda hepsi bu kuşların ev kuşu olduğundan kafesten salınınca dışarda yaşamayı beceremeyip bir süre sonra ölebileceklerini söylediler. Ama bir kere Hasret'in içeri-
sine kurt düşmüştü! Aylardan hazırandı. Güneş öptüğü her yeri ısıtıyordu. Hasret kafesi güneşin öptüğü balkona çıkarıp kuşları da ellerine alarak yüreğine bastırdı.

- Kendi zevkim için sizlerin özgürlüğünü kısıtlayamam. İsterseniz özgürlüğünüze ulaşabilirsiniz. Gökyüzü, Güneş, Pamuk ve Bulut inanın ki sizlere kırılmam. Açlıktan da korkmayın. Ben sizler için her sabah balkona su ve yiyecek koyarım, dedi. Kuşları teker teker öperek balkonun demirine koydu. Kendisi de eve döndü. Camın arkasına saklanarak onları izlemeye koyuldu. Az sonra açık olan kapıdan içeriye Gökyüzü girdi. Ardından Güneş geldi. Diğer ikisi de kafesin içine daldı. Hasret'i bir sevinçtir sardı. Kuşları yaşamlarından memnundu. Hasret'in istediği de buydu. Artık akşamları rahatlıkla uyuyabilirdi.

“Yunan Gavuru”

Türkiye’ye döneli beş ay olmamıştı henüz. Kesin dönüş yaparken hepimiz nasıl da sevinç yüklüydük!

Babamın çok istemesine karşın annem endişeliydi. Ağabeyimse dönüşümüze karşıydı. Sevgilisi Almanya’da kalan ablamsa yaslı.

Her izin dönüşü gözlerimi yollara, yüreğimi burada kalan arkadaşlarımın avuçlarına serip giderdim Almanya’ya!.. Onun için kesin dönmeyi çok isteyenlerden biriydim ben de babam gibi. Hiç de öyle değilmiş bulanık gölün dibi. Kesin dönüşümüzün ilk aylarında bir şey anlayamamıştım. Annemin hastalanmasında çektiğimiz doktor sıkıntısı dışında bir şey de beni üzmemişti. Almanya’da doktor sorunu

yoktu. Her ailenin kendi doktoru vardır. Paran olsa da, olmasa da sorun değil. Sigortamızı sürekli öderiz. Karşılığında da hastalanınca bedava muayene oluruz. Gece gündüz, hafta sonu, yani ne zaman ararsak doktor buluruz. Sizin anlayacağınız orda insan yerine koyuluruz. Ya burda? Paran yoksa öldün demektir!.. Kendi insanına sahip çıkmıyor; bu ne biçim memlekettir?

Bütün sorunlar okul açılınca kabuğundan çıktı. Belki de geldiğimiz gün başlayan sorunların ayırdına okulla birlikte vardım. Ben arkadaşlarımı çok sevdim. Onlar da beni sever sandım. Yanılmışım. Beni sevenlerden çok yalnızlığa itenler vardı. On yaşımın en az dokuzunu Almanya aldı. Geriye bir yaşım kaldı. O da izin sürelerinde harcandı. Yani Türkçem ailemden ve izin aylarında arkadaşlarımdan öğrendiğim kadardı. Türkçeyi biliyorum sanıyordum. Burada okula başlayınca bilmediğimi gördüm ama arkadaşlarımla konuşmamla alay etmelerine çok üzül-düm. Arkadaşlarımla bana yardımcı olacaklarını sanı-yordum. Bu düşüncemde de yanılmıştım. Bazı arkadaşlarım beni “Alman” diye çağırıyorlardı. Ben de annemi üzmemek için geceleri ağlıyordum. Olacak iş değildi; kendi memleketimde bile horlanıyordum. Öğretmenim bana kızınca:

- Burası Almanya değil. O adamlarda terbiye diye

bir şey yok ki size öğretselerdi, diyordu.

Almanya'da da uymamız gereken kurallar olduğunu öğretmenim bile bilmiyordu. Bu da beni çok üzüyordu. Öğretmenim kızınca sınıf arkadaşlarımı dövüyordu. Almanya'da insan dövmek yasak. Ülkemizde niçin yasaklan mıyordu? Bu ülke düşümün ülkesi değildi!.. İzin aylarında bile çok başkaydı benim için.

Ağabeyimle ablam ülkemize kesin dönüş yapmamızdan memnun gözükmüyordu. "Derslerimiz bile farklı" diyerek ağabeyim babamla tartışıyordu. Ağabeyim Almanya'da lise son sınıfa giderken ülkemize gelince lise ikiden, ablam da bir sınıf gerileyerek orta ikiden başladılar okullarına. Ben de ilkokul sonda olmam gerekirken dördüncü sınıftan başladım.

Annem; "Yiyecekler, giyecekler kan parası", diyerek her gün dile getiriyordu dönmemize ve yaşam şartlarına olan tepkisini. Babamın da umduğunu bu lamamış hali yüzünden okunuyordu. Babam Almanya'dan daha çok burda sıkılıyordu. Yine de haberlerden dazlakların yaptıklarını ya da Alman hükümetinin yabancılar alehine bir yasa çıkardığını duyunca:

"Şükürler olsun ki ülkemize dönmüşüz", diyordu. Okulda olanları babama anlatınca da;

"Olur böyle şeyler", diyordu ama beni hiç anlamıyordu. Ya da anlıyordu da çaresizlikten anlamazlık-

tan geliyordu! Almanya'da Alman arkadaşlarımın bazıları beni; "Hey Türk" diye çağırırken burdaki arkadaşlarım da; "Alman" diye çağırıyordu. Ne Türkiyeli ne de Almanyalı olabilmıştım. Gerçekten ben vatansız mı kalmıştım? Beni en iyi benden bir yıl önce kesin dönüş yapmış olan Ahmet anlıyordu. Ağabeyim de okulunda Hollanda'dan kesin dönüş yapmış olan bir kızla tanışmış, akşamları ablamla hep ondan söz ediyordu. Ablamsa Almanya'da kalan sevgilisiyle mektuplaşıyordu.

Okuldaki derslerimin çoğu Almanya'daki derslerime benzemiyordu. Ağabeyim ablama:

"Almanlar Nazilerden utanırken bizim tarih öğretmeni Atatürk'ün yıkıp yerine Türkiye Cumhuriyetini kurduğu Osmanlılardan ve Osmanlı padişahlarından övgüyle söz etmesine kızıyorum. Osmanlı padişahları o kadar iyi olsalardı koskoca imparatorluğu yiyip bitirmezlerdi. Atatürk de iyi olan bir devleti ve rejimi yıkmazdı. Padişahlık devri mi kaldı" diyordu.

Öğretmenimiz arkadaşlarımı döverken onların eline inen sopa benim başımı yarıyordu. Yeterince Türkçem olmadığı için konuşmamla alay eden arkadaşlarımın sopa yemesine bile üzüldüğümünden sanki yüreğim kanıyordu. Babama öğretmenimizin arkadaşlarımı dövdüğünü anlattığımda; öğretmenimizin yaptığından memnun olduğunu yüz hareketleriyle

göstererek; "Sopa cennetten çıkmadır", diyordu. Çok güzel olduğunu anlattıkları cennetten sopa nasıl çıkar bunu bana bilincim açıklayamıyordu. Yoksa büyüklerim beni yine mi kandırıyordu?

Öğretmenimiz derste ülkemizin kurtuluşunu anlatıyordu.

- Yunan gavurunu Ege'de sel gibi önümüze katıp denize döktük, dedi.

Gözlerim karardı. Sanki başıma koskoca bir yumruk indi. Yok yok sınıfın duvarları üzerime yıkıldı. Ayırdında olmadan ayağa fırlayıp:

- Yunanlılar gavur değil. Yunanlılar Almanya'da bizim en iyi dostlarımızdı. Dazlaklara karşı bizimle birlik olurlardı. Ailecek birbirimize gidip gelirdik. Onlar da bizi çok severdi. Onlar da isteyerek savaşmamış ya! Kore'ye gidip savaşan dedelerimizin kârı neydi? Kore'ye savaşmaya gitmeden önce oraya giden askerlerin çoğu belki de Kore diye bir yerin olduğunu bilmezdi. Dedelerimiz Kore'ye savaşmaya gitti, çünkü emir kullarıydı. Bizim ülkemize gelen Yunan askerleri de öyle. Yunanlılara "gavur" diyemezsin öğretmenim. Benim çok Yunanlı tanıdığım oldu. Her şeyden önce onlar da insandı, dedim.

- Sana bu saçma düşünceleri kim öğretti, dedi öğretmenim de. Bu soruyu sorarken de hızlıca yanıma geliyordu.

- Yunanlıların düşmanımız olmadığını Almanya'da yaşayarak öğrendim. Diğerlerini de ağabeyim arkadaşlarıyla konuşuyordu, ben de duydum, dedim. Dememle sınıfın diğer köşesinden hızla yanıma varan öğretmenimden bir güzel sopa yemem bir oldu. Öğretmenim beni döverken:

- Dövmek suçtur; polis çağırırım, diye bağırdım.
- Burası Almanya değil. İstedğini çağır, diyen öğretmenim vurmasını iyice artırdı. Yorulunca bıraktı. Burnum ve ağzım kanıyordu. Sınıftan kaçmak istedim ama korktum. Öğretmenim; bunu tuvalete götürüp ağzını, burnunu iyice yıkayın, dedi. Veli ile Ahmet bana yardımcı oldu. Burnumun kanaması durmadı. Müdür odasına götürüp burnuma pamuk teptiler ve beni eve getirdiler. Bedenimde de sekiz tane morluk vardı. Ne olduğunu soran babama:

- Öğretmenim beni dövdü, dedim.
- Ne yaramazlık yaptın da öğretmenin seni dövdü, dedi babam.

- Bey senin de sorduğun soruya bak! Elleri kırılınsın o öğretmen olacak adamın. Ne istemiş şu sabiden. Sanki dazlaklar bir Türkü dövmüş, diyerek ağlamaya başladı annem.

Öğretmenimin beni niçin dövdüğünü anlatınca babam:

- Sana mı kalmış Yunanlıları savunmak? Öğretme-

nin ne diyorsa doğru odur, dedi.

- Almanya'daki Nikoların, Albertoların ya da Des-pinaların ne zararını gördün bre herif, dedi annem. Babam sustu. Moralan yerlerime annem krem sürdü. Bedenimdeki morlukları görünce babam da üzüldü. Ağabeyim eve dönüp halimi görünce ilk olarak:

- Ben size dönmeyelim demedim mi, dedi.

Ağlamaya yeniden başlayan annem:

- Oğlum Yunanlılar "gavur" değil deyince elleri kırılası öğretmeni dövmüş, dedi.

Ağabeyim oturduğu koltuktan kalkarak:

- Baba bu öğretmeni mahkemeye verelim, dedi.

Babam:

- Öğrencisini dövdü diye öğretmen mahkemeye mi verilir, diyerek ağabeyimin isteğine karşı çıktı. Ağabeyim babamı dinlemeyerek beni doktora götürüp bir aylık rapor aldı. Öğretmenimin beni niçin dövdüğünü ağabeyime de anlattım. Ağabeyim beni öptü.

- Benim kardeşime de böyle davranmak yakışır. Asıl "gavur" kendisidir. Baksana çocuğu ne hale getirmiş. Böyle öğretmenler diğer öğretmenlerimizin de adını kötüye çıkarıyor. Almanya'da da birkaç Türkiyelinin adi suç işleyip bütün Türkiyelilerin adını karaladığı gibi. Ben yarın o öğretmene gösteririm, dedi.

- Ağabey ben de yanındayım, dedi ablam da.

- Hırsla kalkarsan zararlı otursun oğlum. Aklını başına al. Düşünmeden bir şey yapıp başımızı belaya sokma, dedi annem.

- Ben ne yapacağımı bilirim anne. Onun seviyesine incek kadar cahil değilim, dedi ağabeyim.

Ağabeyim ertesi gün kendi okulundan izin alarak benim okuluma gitti. Ben okula gitmek istemiyordum. Hem raporum vardı ve bedenimdeki morluk yerleri acıyordu. Öğretmenimden korktuğum için okulumdan da soğudum.

Ağabeyim okul müdürümüzün yanına gitmiş. Önce kendisini tanıtıp; bir gün önceki başıma gelenleri okul müdürümüze anlatmış. Okul müdürümüz yaşanan tatsız olaydan duyduğu üzüntüyü ağabeyime ilettikten sonra ağabeyimden özür dilemiş. Öğretmenimizi kendi odasına çağırtmış. Öğretmenimize ağabeyimi tanıttıktan sonra:

- Rüstem Bey, burası askeri kışla değil, eğitim yuvasıdır. Çocukların öğrenmeye gereksimi vardır. Öğrenciler dövülmek için değil; öğrenmek için geliyorlar okula, demiş.

- Ben de kurtuluş savaşı sırasında “Yunan gavuru” Ege denizine nasıl döktüğümüzü anlatıyordum. Kürşat da; “Yunanlılara gavur diyemesin” diyerek bana karşı geldi, demiş öğretmenim de.

- Burası okuldur. Okul aynı zamanda dostluğu,

kardeşliği öğretme yeridir. Siz ırkçılık yapmayı bırakın da gerekli bilgileri öğretin, kardeşime ve diğer öğrencilere. Küçük çocukların temiz, sevgi dolu yüreklerine ırkçılığı ve düşmanlığı sokmayın. Biz Almanya’da ırkçılardan çok çektik. Yunanlıları da tanıdık. Irkları, dinleri ayrı olsa da Yunanlılar da insan. Ülkemizi yöneten büyüklerimiz bile geçmişteki düşmanlığı bırakıp Yunanlılarla dost olmak istiyor. Birbirine sınır iki ülke iki kapı komşu gibidir!..

“çocukluktan beri beynimizde
yunan düşmanlığını ektiler
ilk karşılaşınca onlar da benim gibi ürkektiler
yine de ellerini uzattılar
karşıma kardeşlik bayrağını diktiler
utandım kendimden
utandım bana yanlış öğretenlerden
kalınca yunanistan’da tanıdım yunanlıları
söküp attım düşmanlık fidanını beynimden
sınırları kaldırdım gönlümden
utanmasın diye yarının çocukları
doğruları öğretmesini isterim öğretmenlerden”

Belki siz hiç tanımadınız ama kardeşim Almanya’da en az yüz Yunanlı tanıdı. Kardeşim Yunanistanlı, Almayalı, Polonyalı, İtalyalı, ‘Afrikalı çocuk-

larla aynı okula gitti. Bazılarıyla aynı sınıfı ve sınıfları paylaştı. Hepsiyle arkadaştı. Onlarla birlikte ırkçılık batağına batmış dazlaklara, yani Alman faşistlerine karşı çıktı. Kendi ülkesine umut yüklü döndü. Siz de arkadaşları önünde kardeşimle alay ederek yıkmayın kardeşimin umudunu! Hiç düşünmez misiniz çocukları tanımadıkları insanlara düşman etmenin sonunu? Almanya'da Yunanlılarla Türkler dosttu. Aralarında sizin gibi ırkçı olanı da yoktu. Atalarının hatasını bugünkü Yunanlılara yüklemek doğru değil. Kaldı ki kurtuluş savaşı sırasında ülkemizi işgal eden askerlerin çoğunun savaşa sevinerek geldiğine inanmıyorum. Çünkü o savaşta canından, kolundan, bacağından, gözünden olan askerlerin hiç bir kârı yoktu. Benim kardeşim Yunanlıların bize düşman olmadığını yaşayarak gördüğü için size inanmaz. Kurtuluş savaşını anlatıyorum diye hiç tanımadığı insanları çocuklara kötüleyerek çocukları o insanlara düşman etmeyiniz. Siz çocuklara kendi düşüncenizi değil, doğruları, kardeşliği öğretiniz. Okulda barışa gönüllü bekçilik edecek insanlar yetiştiriniz. Çocukların düşüncesine de saygı gösteriniz. Kardeşimin terbiyesini bize bırakınız. Siz kitaplarda yazılanları öğretiniz. Dayakla eğitim; doğrular karşısında susmakla da terbiye olmaz. Bir öğretmen olarak bunu bilmelisiniz. Öğretmene yakış-

mayacak şekilde davranarak kardeşimi okuldan soğutmayınız. Biz; “Eti senin kemiği benim” diyen ailelerden de değiliz. Bunu da asla unutmayınız, demiş ağabeyim de.

- Kerim Bey haklı söylüyor. Çocukların da özgürce düşünmeye ve düşündüklerini söylemeye hakkı vardır. Söyleme biçimi yanlışsa öğretmenini olarak öğrencinize böyle değil de şöyle dersin daha iyi olur diyerek yol göstermelisiniz. Sizin gibi düşünmüyor diye çocukları dövmek suçtur. Rüstem Bey bir daha bu tatsız hatanız asla tekrarlanmasın, demiş müdür.

Öğretmenim müdür ile ağabeyimi dinlerken kıpkırmızı olmuş.

- Kardeşim doktordan bir aylık rapor aldı. Sizi mahkemeye vereceğim, demiş ağabeyim öğretmenime.

Kıpkırmızı olan öğretmenim ağabeyimin onu mahkemeye vereceğini duyunca beyaza kesmiş.

- Kerim Bey, Rüstem Bey yaptığı hatadan dolayı sizden ve kardeşinizden özür dilesin. Siz de bu kezlik anlayış gösterin, okulumuzun ismi böylesine utandırıcı olayla birlikte anılmasın ve diğer öğretmen arkadaşlara gölge düşmesin. Bizim Rüstem Beye gerekli cezayı vereceğimizden emin olunuz. Vereceğimiz cezanın kopyasını da size göndeririz görürsünüz, demiş okul müdürü.

- Rüstem Bey evimize gelip kardeşimden özür di-

lerse, sınıfta da arkadaşlarının önünde kendisinin hatalı olduğunu söylerse, sizin hatırınız için ve diğer öğretmenlerle okulunuzun ismini düşünerek bu kezlik davacı olmaktan vazgeçeriz. Bu olayın ilk ve son olacağına, bir daha kardeşimi arkadaşlarının yanında küçük düşürmeyeceğine inanmak istiyorum, demiş ağabeyim.

- Ben söz veriyorum, demiş müdür de.

- Müdür bey ben de size güveniyorum.

- Anlayışınıza teşekkür ederim Kerim Bey, demiş müdürümüz.

Öğretmenim de bir daha aynı hatasını tekrarlama-yacağına söz verip ağabeyimden özür dilemiş. Öğretmenim evimize gelip benden, ailemden özür dileyince ve arkadaşlarımla önünde hatanın kendisinde olduğunu söyleyince ağabeyim de okul müdürüne verdiği sözü tutarak öğretmenimi mahkemeye vermekten vazgeçti. O günden sonra öğretmenimin davranışları değişti. Özellikle de bana karşı olan davranışları.

Babam ağabeyimin gösterdiği yürekli tutuma şaştı ve haksızlığa uğradığında susmamanın gerekli olduğuna inandı.

Öğretmenimden yediğim dayanın acısı çoktan geçti ama arkadaşlarımla önünde aşağılaması ve “Yunan gavuru” demesi usuma ur gibi yerleşti. Ben

dazlaklar dışında Almanları da sevdim. Yunanlıları, ülkem insanlarını, İtalyanları, Afrikalıları, Fransızları, yani dünyanın bütün insanlarını çok seviyorum. Kirletmesinler beni. Ben insanların kardeş olmasını istiyorum.

Bizim Yayla

Bizim Yayla Artvin ile daha önceleri Kars'ı, şimdi ise yeni il olan Ardahan'ı birbirine bağlayan ya da birbirinden ayıran yerdir. Çam yuvası Kafkasların yükseklikte ortalarında kalan kel ama şirin bir yerdir Sahara Yaylası. Bir de sıkça sisi giymese!..

Yaylanın ortasından çiftfungarlar ismini verdikleri su fışkırır. Bu su temmuz sıcaklığında bile soğukluğuyla karpuzu çatlatır, insanın elini dondurur. İnsanlardan, hayvanlardan arda kalanı toprağın koynundan doğan diğer sulara karışarak Laşetlere doğru köpürerek akar. Karadeniz'de bizim yaylanın bu soğuk sularından da var. Yazları, Zego denen güneş sarısı çiçeklerin kokusuyla örtülür yaylamız. Koyunlar,

kuzular, inekler, mandalar, yaylamızda keçiler yazın yakıcı sıcağından etkilenmez. Daim tatlı, ılık bir yel eser. Esen yel yolda yürüyenlerin saçlarını usuldan okşar. Annemizin dizine yatmış sanırsınız kendimizi; yel saçlarımıza tatlı tatlı dokunuca. Diyeceksiniz ki her yayla kendince güzeldir. Haklısınız da tabi, ama bizim yaylanın acı gerçeği beni üzendir. Babaannem anlatırdı bu yaylanın geçmişini. Geçmişte buralar köknarlarla, çamlarla örtülüymüş. Köknarlarla, çamlarla örtülü olduğundan kışın çığda az görülürmüş. Kurtuluş savaşı sırasında köylülerin Sahara Yaylasına kaçtığını, Sahara Yaylasındaki ağaçların köylülere nasıl kucak açtığını, dedemle yaylada tanıştığını bir masal gibi anlatırken babaannem sanki nefesi biter, bir süre duraklayıp nefes depolayınca ta yüreğinin derinliklerinden gelen ahh çekerdi. Bu ahları kaybolan güzelliklereydi. Kaybolan güzelliklere!.. Ne yazık ki oduna gereksinimi Ardahanlılar köknarları, çamları birer ikişer keserek kışın ateşinde keyif çatmışlar. Ya da bizim dedelerimiz para için satmış. Onlara soracak olursanız iyi yapmışlar. Ama başından ağaçlarını alarak yaylamızı kel bırakmışlar. Şimdi ise ilaçlığa bir köknar ya da çam ağacı kalmamış Kocabey köyünün yaylasında.

Yazın ortasında Sahara Yaylasına göçeriz, orta yayladan. Orta yayla dediğim yere biz kışla deriz.

Artvin'in Şavşat ilçesinde yapılan Sahara Pancarı ve Kültür Festivali'ni de bu kışlada yaparız. Kışlamız köknarların avuçlarındadır. Çamlar, köknarlar yaylamızın etrafında el ele tutunarak halka oluşturmıştır. Yukarı yaylanın kelliği bu yaylanın kulağına kadar sokulmuştur. Kışlada ilkbahar ve sonbahar aylarında görünür köylülerimiz. Temmuz, ağustos aylarının yakıcı sıcağında ise hayvanların rahatlığı için Sahara Yaylasına göçeriz. Çeşit çeşit ot, çiçekler dizboyu olur. Hayvanlar bu otları otlayınca sütü daha çok ve yağlı verir.

Yaylamız kel dedim ama yaylayı ikiye bölen, yaylanın ortasında çiftfungarların suyunu da yanına alan derenin kıyısında kayın ağaçları vardır. Bu kayın ağaçları da keçilerin saldırısına uğradığı için bulutlara biraz daha yaklaşıyor. Halbuki ne umutlarla sürüm sürüyor gövdeleri her ilkbaharda.

Gövdeleri dedim de aklıma geldi. Kayın kabuğundan kayın sakızı yapıldığını biliyor muydunuz? Kayın sakızı yapmak sanat işidir. Oya örmeye, kilim ve halı dokumaya benzer. Her insan kayın ağacının kabuğunu sakıza dönüştüremez. Bir kere kabuklar genç olacak. Bu genç kayın kabukları ustası tarafından hazırlanıp tereyağı eşliğinde ateşin üzerinde kavrulacak.

Dedim ya herkes kayın sakızı yapamaz, ama yapı-

lan sakızı çiğneyebilir. Simsiyah renkteki bu sakızı çiğnemek insana ayrı bir zevk verir.

Canımız kayın sakızı çekince Mauş teyzenin yanına giderdik. O da bizi kırmayıp istediğimizi yapardı. Köyümüzde Mauş teyzenin üstüne kayın sakızı yapan yoktu. O becerisiyle kayın kabuklarını kısa sürede sakız haline döndürürdü. Yaptığı sakızların ömrü de uzun olurdu. Onun içindir ki kayın sakızı isteyenler Mauş teyzeyi bulurdu. Kayın ağaçlarının azalmasıyla birlikte kayın sakızları da unutulmuş birçok güzellik gibi unutuldu.

Kayın sakızını anlatıp çam sakızını anlatmazsam çamlara haksızlık etmiş olurum. Hemen belirtmeliyim ki çam sakızı dediğimiz sakız aslında köknar ağaçlarında bulunur. Köknar ağaçlarının gövdelerinden boncuk boncuk asılır, çiğnemeye hazır hale gelmiş sakızlar. Şavşat köylüleri boncuk boncuk asılmış olan bu sakızlara “cicip” der. Çam sakızının tadı bir başka olur. Fabrikalarda yapılan sakızlara benzemez. Doğaldır ve insan sağlığına yararlı olduğu da söylenir. Çam sakızı suyu ve soğu sevmez. Soğuk suya değince hemen çürür. Yani ağızda un gibi dağılarak çiğnenmez hale gelir. Bu hale gelince istesen de çiğneyemezsin. Çam sakızlarının çiğnenmesi güzel, ömürleri kısadır. Köknarların gövdelerinden arayıp onları bulmak insana ayrı bir zevk verir. Çam sakızını top-

lamak biraz da beceri gerektirir.

Yaylamızın kayınları da her yıl biraz daha azalmakta. Önceleri yaylamızı ikiye yaran derenin yayla çıkışından sonrası kayın ağaçlarıyla örülüymüş. Kayınlar dereye eğilerek suya saçlarını taratırlarmış. Nerde o güzellikler? Birkaç yıl sonra şimdiki ağaçları da göremeyeceğiz belki. Kayın sakızını çoktan unuttuk, kayınlar yaşasın yeter ki! İnsanlar sahip oldukları güzelliklerin değerlerini neden bilmezler ki?

Doğamızda neler saklıdır, neler? Çoğu zaman satın almaya gücümüz yetmediği için gözlerimizi üzerinde bırakıp gittiğimiz kirazların İstanbul pazarlarındaki tezgahların üzerlerinde duruşları da bir şey mi? Müthiş zevklidir boncuk boncuk asılı duran kirazları dalından koparıp yemek, saplarından birbirine bağlı olan ikili üçlü kirazları da kulaklara küpe gibi asmak.

Yeşil yaprakların arasından ışıldar alamelekler, karabinbarlar, su kirazları. Alameleklerin bir yanı sarıya çalar, diğer yanı kırmızıya. Karabinbarlar tam olgunlaşınca kömür karası olur. Morken yerseniz ekşimsi tattalar, çünkü tam olgunlaşmamışlardır. Karabinbarlar kömür karası olunca bal olurlar. Arılar da gelir bu bal gibi kirazları bulur. Su kirazları sarı, beyaz karışımı. Diğer kirazlara nazaran daha suludur. Dedem kiraz ağacı çiçeklenmişken ağaca baksın,

hangi tür kiraz olduğunu hemen söyler. Elmaları, armutları, erikleri çiçeğinden tanır. Ayıpmış gibi böylesi yeteneklerini söylemeye utanır. Elimin küçük parmağından uzun, tombul beyaz, siyah beyaz dutları İstanbul pazarlarında bulamazsınız. Hani yapraklarıyla ipekböceği beslenen ağaç var ya onun meyvesidir dutlar. Olgunlaşmış dutların ateşte kaynatılmasından elde edilen dut pekmezleri de bir başka lezzetli ve enerji yüklü olur.

Sahara Yaylamızı ikiye yaran dere Çoruh'una kavuşmak için Laşetler adını verdiğimiz Yavuzköy Yaylasının yamacına yayılan çayırırlardan geçer. Burada derenin kokusuna ayrı lezzet verir kekreler. Sahi, siz kekreyi bilir misiniz? Dağların koynundan akan derelerin yanaklarında olur. Bilmem ki Türkiye'nin her yanındaki dağların koynundan kopan derelerde var mıdır? Yoksa Artvin yöresine özgü müdür? Bazı bitkiler bazı yerleri sever, başka yere taşıyınca yaşama küser. Kekreler büyük yapraklı, yapraklarının damarları kalın, gövdesinde hafiften boza çalan incecik tüyleri vardır. Toprağın üzerinde birkaç santim çapında yuvarlakça boy verir. Bu gövdenin ucunda tomurcuk oluşur. Tomurcuğa durduğu an tam yenme zamanıdır. Tomurcuğu çiçeğe dönüşünce kart horozun eti gibi sertleşir. Tomurcuğunda onlarca çiçek saklıdır. Gövdenin kabuğu soyularak yenir. Kekrelerin

kokusuyla boy ölçüşecek parfüm var mıdır? Bunu bilmem ama çok güzel kokusu vardır. Tadı kokusundan da güzeldir. Doğanın koynunda tanımadığımız nice bitki yaşamaktadır.

Havasından, suyundan olsa gerek tadı bir başkadır sütün, yoğurdun, yumurtanın, meyve ve sebzenin. Yeşil koleksiyonu ve cenneti görmek istiyorsanız Artvin'e gelin. Doğal güzelliklere gözlerinizi serin. Artvin bir başka güzel olur giyinince yeşili. Dilden değil candandır dostlukları, saf güzelliklerle doludur insanların yürekleri. Artvin'in kusuru, yollarındadır. Artvin'in yılan gibi kıvrılan ince yollarında ilerledikçe ince gövdeleriyle kayalıklara tutunmuş narları görürsünüz. Zor şartlarda yaşadıklarını gördükçe de işçi, memur ailelerini düşünürsünüz. Çatıları saca ya da bedevreyle* örtük, balkonları işlemeli tahta evleri yüreğinize düşürürsünüz. Ayırdında olmadan kanatları benekli bir kelebeğin peşine takılıp yürürsünüz. Çekirgeyle çekirge olursunuz. Dalların arasına özenle örülmüş bolca kuş yuvası bulursunuz. İçlerinde sarı gagalı kuş yavruları. Dikatli gözlemlemeyince köknarların elbise değiştirdiğini göremezsiniz. Ta ki köknar ölüp çıplak kalıncaya kadar. Bizim yaylada yıldızları yanibaşınızda hissedersiniz ve konuş-

* Bedevre: Bazı ağaçları düzgün bir şekilde yarararak elde edilen ince tahta.

manızı duyduklarını sanırsınız. Gecenin sessizliğine bıçak gibi düşer köpek sesleri. Şafağı muştular horozlar. Güzel bir gün daha başlar arkadaşlar. Bizim orda gözleriniz, ciğerleriniz bayram eder. Bir de bakmışsınız sırtınızdan düşmüş keder.

Ev, işyeri derken büyük şehirlerde ağız tadıyla oyun kuracağımız yeşil alan bırakmadılar bize. Bizim köyümüz ve komşu köylerdeki de kışın ısınma sevdasına, çayır, tarla edinme arzusuna ağaçları azaltmışlar. Nasıl kıyarlar köknarlara, ormanlara; bilmezler mi uzun ömürlerini borçludurlar onlara? Orman kıyımları ülkemizde sızlayan yara. Her şey değildir para! Ne olacak yarınımız? Bu gidişle yarınlarda çam bahçeleri olacak galiba! Şimdiki hayvanat bahçeleri gibi. Halbuki nenelerimiz, dedelerimiz çamların koynunda da kurabilirlerdi yayla evlerini. Yaşlanmış, hasta ağaçları keserek yerine yenilerini dikebilirlerdi; düşünselerdi biz torunlarını!..

Dedem çamların sağlığımız için ne kadar önemli olduğunu anladı ama anlamakta çok geç kaldı. Uzun süredir İstanbul'un dumanlı, kurşun gibi ağır havasını bizimle paylaşınca dedem hastalandı.

Doktorlar temiz havası olan yer önerdiler. Ailemizin büyükleri oturup düşündüler ve dedem için gerekli ilacı buldular. Hepsi birden:

“Bizim ordan temiz havası olan neresi vardır” de-

diler. Zaman kaybetmeden Artvin'in yoluna koyuldular. Beş yıl sonra köyümüze geldiğimizde köyümüzün de yaylamıza benzemesine az kaldığını gördük. Gözlerimize inanamıyorduk. Hepimiz köyümüzün bu haline çok üzüldük. Dedem bana:

- Yavrum yüzüne bakacak yüzü kendimde bulamıyorum. Sen de benim durumuma düşmek istemiyorsan evimizin kulağı çayıra köknar, çam fideleri dik ve ağaçları kesenlere karşı çık, dedi. Bunları söylerken gözlerinden boşalan yağmur yanaklarını ıslattı. Dedem bir de babaannem öldüğünde böyle ağlamıştı. Üzüntüsü hafiflesin diye:

- Sen üzülme dedeciğim. Kısa sürede bu çayırı köknar ve çam fideleriyle dolduracağım. Köyümüzü bu hale sen getirmedin ki böyle üzülüyorsun, dedim.

Dedem eski gücünü yitirmiş parmaklarıyla saçlarımı okşarken:

- Ağaçları ben kesmemiş olabilirim ama kesenlerin karşısında sessiz kaldım. Böyle davranmakla da o insanların yanlışına ve de suçuna ortak oldum, dedi.

Dedem hasta hasta bize yardım ederek evimizin yanındaki çayırı köknar ve çam fideleriyle doldurduk. Biz evimizin yanındaki çayıra köknar, çam fideleri dikerken bazı köylüler bize gülüyordu. Çünkü onlar köyümüzün gerçek cennet olduğunu, ağaçların da ömrümüze ömür kattığını bilmiyordu. Cennet

köyümüzü kendi elleriyle cehenneme çevirmemele-
ri için ailece kollarımızı sıvadık. Bir yanıyla evimize
yaslanan çayıra diktiğimiz ağaçlar kış ortasında karı
giyince gelinler gibi güzel oluyorlar. Esas elbisele-
ri olan yapraklarını döküp çıplak kalmadıkları için
köknarlar, çamlar daima gülümsüyorlar yaşama ve
bizlere.

Evimizin balkonundan Sahara Yaylasına her bakı-
şında o sis yaylaya değil de sanki içime çöker. Bel-
ki de yaylamızdan eksilmeyen sis yaylamızın ağlayı-
şı, kelliğini saklamak için kara yazma bağlayışydı!..

Dedem köyde sağlığına kavuştu ve yeşili çalınmış
İstanbul'a küstü. Ben de her okul tatilinde köyüme
koşuyorum. Her gidişimde boş gördüğüm yerlere
çam fideleri dikiyorum. Artık ilkinki gibi yalnız da
değilim. Herkes kendi köyüne ya da çevresine sahip
çıksın ki yarının çocuklarına yeşillik kalsın. İstemem
yarınlarda yaşıtlarım torunlarından utansın.

Kitabım

Hay ellerim kırılısaydı da seni Hasan'a vermeseydim. Başına bunların geleceğini nerden bilirdim ki, vermemek için yalan söyleseydim. En doğrusu kitapçada satılıyor git al, deseydim. Yok yok bunlar bana yakışmazdı. Kitap okunmak içindi. Kendisi de okunmak isterdi. Hasan da kitabımın başına bunlar gelsin istemezdi herhalde. Gerçi biraz dikatli davranırdı, okuma işi bittiğinde güzelce çantasına koyardı, küçük kardeşi Emine kitabımı alıp sayfalarını yıpratarak kitabı sakat bir insana çevirmezdi. Yanlış duymadınız. Şimdi kitabım dikkatsizlikten dolayı bacağına, gözünü kayıp etmiş bir insan gibiydi.

Kitap insan olur mu demeyin? Kitaplar benim en

yakın dostlarım, arkadaşlarımdır. Onlarla başbaşa olduğumda zamanın nasıl geçtiğini bilmem. Ta ki anem: “Ebru yemek zamanı geldi”, diyecek.

Hem bir kitap binlerce insandır da. Bu kitabı üreten bir beyindir. Ama o beyin on binlerce, belki de yüz binlerce insana ulaşarak arkadaşlık ediyor ve o insanların beynini besliyor.

Beyin de beslenir mi, diyeceksiniz. Bedenimizin vitaminlere gereksinimi yok mudur? Örneğin D vitamini eksikliğimiz olsa bu eksikliğin vücudumuzda ne gibi olumsuzlukları vardır biliyor musunuz? Vücudumuzdaki kemiklerin sağlıklı gelişmesinde D vitamininin katkısı çoktur. İspanakta, karaciğerde, tereyağında D vitamininin bolca saklı olduğunu; meyvelerde, yeşil biber, çilek, çiğ lahana, yeşil yapraklı sebzelerde C vitamininin bulunduğunu ve C vitamininin faydalarını biliyor muydunuz? C vitamini yüksekli yiyecekleri yemezsek dişlerimiz gelişmez. Vücudumuzun direnme gücü fazla olmaz. Yani sağlıklı beslenmezsek sakıncaları bedenimizde oluşur. Sağlıksız beslenme sağlıksız vücudu ortaya çıkarır. Her mikrop bizi yakar ve sıkça hastalanırız. Belki de sağlıksız beslenmemizin sonuncu boyumuz kısa kalır.

Beynimizin bu besinler dışında ayrı besinlere de gereksinimi vardır. Biz konuşmamıza yardımcı olan ve düşündüklerimizi güzel bir şekilde anlatmamıza

yardımcı olan sözcükleri nerden öğreniyoruz? Bir bebeği doğar doğmaz kendi başına bıraksalardı nasıl konuşurdu, hiç düşündünüz mü? Neden Türk anne babadan olan çocuk Türkçe, İngiliz anne babadan olan çocuk İngilizce konuşuyor? Bir Arap ailesinin çocuğunu doğar doğmaz bir Alman ailesinin yanına bıraksalar o çocuk Almancayı konuşmaz mı? Biz çevremizdeki insanların konuşmasıyla usumuzu besliyoruz; bilgi dağarcığımıza sığdırabildiğimiz sözcüklere göre de konuşuyoruz. Bilgi dağarcığımızın gelişmesini sağlamak için de beynimizi beslemeliyiz. Bu beslenme gezip görmekle, duymakla olabileceği gibi okumakla da mümkündür.

Dünyanın yuvarlaklığını, gece ile gündüzün oluşunu, başka yerleri, dünyada yaşayan insanları, balıkları, kuşları, denizleri okyanusları yani bildiklerimizin çoğunu kitaplardan öğrenmedik mi? Demek ki kitaplar öğretici arkadaşlardır. O arkadaşlar da bölümlere ayrılır. Nasıl güneşte D vitamini, maydanozda bol miktarda C vitamini, süt ürünlerinde B vitamini, kuruyemişlerde, tahıllarda E vitamini varsa ve her vitamin de sağlığımız için gerekliyse ayrı ayrı kitaplar da beynimiz için gereklidir. Çünkü her kitapta başka bilgi vardır. Öykü, şiir, roman gibi kitaplar insanın yaşama güzel bakmasını, yaşamın güzel ve çirkin yanlarını kolayca görmesini sağlar. Şiir okumak beni

dinlendirir. Öyküden, romandan ayrı tadlar alırım. En sevdiğim yemeği yer gibi olurum kitap okurken.

Ama kitapları gözümünden bile korurum. Kitaplardan öğrendiğime göre beyinlerini az besleyen toplumlarda insanlık suçları daha çok işleniyormuş! İşte bunun için yakmış Naziler on binlerce kitabı. Bu ayıbı okuyup öğrendiğimde günlerce uyuyamadım. Kitap yakılır mı? Kitap bir insan beyni. Bugün insan beynini yakan yarın insanı da yakar. Hitler öyle de yapmış. Önce kitapları, ardından fırınlarda diri diri insanları yakmışlar!..

Hayır hayır, Hasan sadist birisi değil. O kitapları seviyor, ama ailesinin maddi sorunlarından kitap alamıyor. Karnını doyurmak için çocukluğunu satan arkadaşları düşündükçe Hasan'ın kitap alamamasını anlıyorum. Hasan'ı anlayabildiğim için verdim kitabımı ona. O da çok üzölmüştür kitabımın başına gelenlere.

Canım kitabım; sakat bir arkadaşım gibi duruyor şimdi kitaplığımda. Onu koruyabilseydim daha nice beyinleri beslerdi. Kitaplar meyveler, sebzeler yani yiyecekler, içecekler gibi de tükenmezler. Güneş gibidirler. Kitaplar insanı aydınlatır. Kitaplar yaşlanmaz da. Sayfaları aşınır, eskir ama yayıncılar onları yeniden yayımlar. Değişen sayfaları, kapağı, bir de matbaacıların emekleri olur. İçlerindeki besinleri ay-

nıdır. Kitabın yazarı geleceği düşünerek yazdığından birçok kitap yıllarca tazeliğini korur.

İnsan beynini beslemezse bilgisiz biri olur. Yani cahil kalır. İnsanlar cahil kalmasın diye kitap denen dostlarını alır. Bu dostları da kendilerinin doğru yanını öne çıkarır. Yazarlar çirkine, kötüye, bir de öldürmeye karşı olduklarından olsa gerek kalemlerini silahlığa karşı kullanırlar.

Önceleri çöplükte karnını doyurmaya çalışan kedilere, dallarda sevişen kuşlara taş fırlatıyordum gülererek. Artık karıncayı bile ezmeme bilerek. Çünkü kitaplarla tanışınca kendimi sevginin kollarında buldum. Yaşamı sever oldum. Bana yaşamı sevdiren dostlarımdan birisinin başına gelenlere çok üzüldüm. Sakatlanan kitabım melek huylu, bal dilli ablacığımın yaşgünü hediyesiydi bana. Hediye olmasının önemi ayrıdır ama bu kaza başka kitabımın başına gelse ona da üzülürdüm.

Siz gerçek dostunuzun acılarını yüreğinizde duymaz mısınız? Onu kaybetmeniz üzülmez misiniz?

SON



112 CEYLAN **ÇOCUK 14**

“Çiçeklerin her çeşidi de çocuklar gibi naziktir. Onun içindir ki çiçeklere özenerek dokunacaksınız. Koklarken bile onların incinmemesine özen göstereceksiniz” diyen babam lale bahçesindeki lalelere beni sevdiği gibi yanaştı. Sanki onlarla konuştu.

ISBN 975 - 8426 - 88 - 5



9 789758 426881



CEYLAN YAYINLARI